

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szubotica, 1927. CSÜTÖRTÖK, november 10.

313. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52, 370.
Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétén is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvostály, Szubotica,
Zmaj Jovina trg. 3. (Minerva palota)

Adóegységesítés

Érdekes jelenség ez. A kormány legfőbb kormányzati programjában legelső feladatok egyikének jelölték meg az adóegységesítést. Az ellenzék a legnépszerűbb, lehangzatosabb s a tömegeket leginkább vonzó programpontként követeli az adóegységesítés megteremtését. Azok, akik kívül állnak a pártkereteken s akik azt vallják, hogy a céltalan és oktalan politikai küzdelmek helyett alkotó gazdasági programban kellene egyesíteni minden munkára képes erőt és értelmet, a politikamentes politika számára legelső feladatul az — adóegységesítést tűzik ki.

Nem volt még feladat, amiben ilyen maradéktalanul értett volna egyet kormánypárt és ellenzék, politikusok és gazdasági érdekeltségek, többséghez és kisebbséghez tartozók. Itt nincsenek politikai ellentétek, világnézeti harcok és nemzeti érzékenykedések. Az adókat egységesíteni kell — ezt követeli a program és az élet uniszónója.

S talán éppen azért nem csinálják meg, mert mindenki meg akarja csinálni. A sok bába és az elveszett gyermek példája elevenedik meg. A kormány »lassan siet» a reformmal, mert csak nem hozza megfontolás nélkül tető alá azt, amit az ellenzék is követel tőle? Az adóegységesítés így úgy hatna, mint az ellenzék egyik sarkalatos követelésének teljesítése. Az ellenzék viszont sürgeti, de nem úgy, hogy annak mielőbbi megvalósulását lehetővé tegye, hanem csak annyira, amennyire a kormánynak kellemetlenkedni lehet a sürgetéssel. A kormány talán már meg is csinálta volna, ha az ellenzék nem sürgetné. Az ellenzék pedig bizonyára nem sürgetné, ha nem látná, hogy a kormánynak is sürgetős. Mindegyik oldal politikai érdekek babérját akarja letölteni a törvény megalkotásából, de egyik oldal sem szíveli el, hogy a másik oldal kéréseit az alkotás érdemével.

Pedig talán nem is csak arról kellene beszélni, hogy az adó egységes legyen, hanem arról is, hogy az egységes adó ne büntesse tovább a termelést, ne oltalmazza a passzivitásba menekülő tőkét, ne nehezítse meg a gazdasági regenerálódás életmentő munkáját. Ha gazdasági rendszerünk is olyan haladott, olyan újszerűen modern lenne, mint például választási rendszerünk, akkor minderről már anakronizmus volna beszélni. A választói törvénnyel eljutottunk a kor tudományos szívonáláig gyakorlatban is s az adórendszerünkkel még messze kullongunk a pénzügyi tudomány felismert igazságai mögött. Ha már egységesítünk, akkor a jót egységesítsük, ne a hibákat. A modern pénzügyi tudomány abban az adórendszerben látja az államháztartás szerkesztésének nagy gazdasági egységek közteherviselésének helyes módját, mely nemcsak a pénzügyi eredményekkel, hanem a szociális hatással s a termelés védelmével is tördök. A fogyasztási adók, jövedelmi adók és pótdadók rendszerének kiterjesztése s a fogyasztási adókon és jövedelmi adókon nyugvó adótörvények egységesítése még csak a legelső munkát végzik el az

adórendszer modernizálása terén. A nagyobb munka még hátra lesz.

Nehogy félreértessünk, senki sem akarja az adóegységesítés jelentőségét kisebbíteni. S főként nem kisebbítheti azt senki a Vajdaságban hisz ez a terület s ennek a területnek gazdasági katasztrófái szolgáltatják majdnem egyedül az átütő erejű érveket az adóegységesítés programjához. Az ország többi területe még az adópanaszok tekintetében is passzív területnek tekinthető. Legelsősorban a mi érdekünk, ha megszabadulunk attól az indoko-

latlan korthertől, amit gazdasági versenyünk teherostói raktak vállainkra. Az életnek, munkának, termelésnek mesterséges feltételeiben talán nem lesz különbség s minden munkával szerzett ezer dinárból talán nem kell majd közteherre háromszor annyit fizetni a Vajdaságban sem, mint amennyit az ország más területén.

Most már csak az lenne a kívánatos, ha az adóegységesítés kérdése kikerülne a politika futballpályájáról, ahol mind a két csapat »haza játszott» vele s egyik sem akarta

belőni az ellenfél kapujába. Az adóegységesítés feladatát ki kellene emelni a napi politika érvényesülési eszközei, a népszerűség tényezői közül. Pártközi egyezményvel kellene megvalósítani, hogy pártok féltékenykedése ne akassa meg munkájában a törvényhozás munkáját. Pártközi egyezményvel kellene biztosítani sorsát, mintahogy másutt nemzeti hősök emlékének törvénybeiktatását védik meg minden diszszonanciától. Az adóegységesítés megalkotása törvénybeiktatná egyben a törvényhozók érdemét is.

Radics és Pribicsevics csütörtökön megalakítják a parasztdemokrácia koalícióját

A kormánypártok is ellenzik a házszabályrevíziót — Izgalommentes volt a parlament szerdai ülése

Két héten belül beterjesztik a törvényegységesítési törvényjavaslatot

Beogradból jelentik: A parlamenti pártokat, úgy a kormánypártokat, mint az ellenzékieket élénken foglalkoztatják a kormány házszabályrevíziós tervét. A radikális és a demokrata párt soraiban

nem a legnagyobb szimpátiával kísérik a házszabálymódosítási tervet

és a képviselők azt követelik, hogy mielőtt a kormány erre vonatkozó javaslatát a parlament elé terjesztené, azt a pártklubokban tárgyalják le. A képviselők egy része különben sem tartja fontos kérdésnek a házszabályrevíziót és nem látják be, hogy amikor fontos gazdasági kérdések várnak megoldásra, miért kelljen a parlament idejét házszabályrevízióval eltölteni. A kormány viszont egyes hírek szerint ragaszkodik a házszabálymódosításokhoz, a költségvetési vita simább lebonyolítása érdekében.

A parlament csütörtökön ismét ülést tart, amely alkalommal interpellációs nap lesz, pénteken pedig a Stipben meggyilkolt Kovácsévics Mihájlo tábornok érdemeiről szóló javaslatot továbbá Popovics Sztankovicsnak a horvát községi törvény módosításáról szóló javaslatát fogják tárgyalni.

Perics Ninkó, a parlament elnöke a parlament ülése előtt a pártvezérekkel konferenciát tartott, amelyen megegyeztek úgy erre nézve, mint abban is, hogy

pénteken a parlamentet tíz napra elnapolják.

Az elnapolás célja, hogy a parlamenti bizottságok előkészíthessék az anyagot a plenáris tárgyalásra.

Az ellenzék frontján ismét nagy az élénkség.

Radics és Pribicsevics már az utolsó tanácskozásokat folytatták a két párt végleges koalíciójának létrehozásáról.

A koalíciót kimondó határozatot valószínűleg csütörtökön nyilvánosságra is hozzák. Az új alakulat »parasztdemokrata koalíció» nevet fogja viselni és továbbra is szoros kapcsolatban akar ma-

radni Davidovics Ljubával. Számítanak a szerb földművespárt csatlakozására is.

A parlament ülése

A parlament szerdai ülését délelőtt tíz órakor meglehetősen csekély érdeklődés mellett nyitották meg, mert a napirenden nem szerepeltek politikai kérdések. Hrasnica alelnök az ülés elején kegyeletos szavakkal parentálta el dr. Polics Ladiszláv elhunyt képviselőt, majd utána felolvasták a mult ülés jegyzőkönyvét, amelyhez Lázics Voja földművespárti szolt hozzá.

A felszólalás után Hadzics Steván hadügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be a repülőforgalomról. A javaslatot egy speciális bizottság elé utalják.

Dr. Krajac Radics-párti interpellációt nyújtott be a belügyi és a kereskedelemügyi miniszterhez. Az interpellációban tiltakozik a Deutschoesterreichische Tages Zeitung egy cikkére, amely a Ráb-szigetén osztrák és német turistákkal történt szabálytalanságokat teszi szóvá. Az interpelláció tárgyalására a sürgösség kimondását kérte Krajac, amelyhez dr. Szubotics Dusán igazságügyminiszter a kormány nevében hozzájárult.

Felolvasták ezután Petrovics Nasztáz törvényjavaslatát a földmivesadósságok likvidálásáról. Petrovics Nasztáz nem volt jelen az ülésen és így nem indokolhatta meg a javaslatra kért sürgösséget, amit a parlament Sztankovics Sztankovics földmivesadóssági miniszter felszólalása után el is vetett.

Trumbics Ante a horvát községi ügyek rendezéséről nyújtott be törvényjavaslatot és kérte a sürgösség kimondását. Popovics Velja tárcanélküli miniszter elfogadta a sürgösséget, annál is inkább, mert a kormány a legközelebbi jövőben napirendre akarja tűzni a községi törvényjavaslat tárgyalását. A többség Popovics Velja felszólalása után elfogadta a sürgösséget és a törvényjavaslatot átadják annak a bizottságnak, amely dr. Badiszavljevics Pribicsevics-párti törvényjavaslatával foglalkozik.

Dr. Tupanyanin földművespárti nyújtott be ezután törvényjavaslatot a föld-

mives adósságok kérdéséről és a sürgösség kimondását kérte: Demetrovics Juraj Pribicsevics-párti képviselő is felszólalt, de Sztankovics Sztankovics földmivesadóssági miniszter javaslatára a többség a sürgösséget elvetette.

Radics István a tartományok önkormányzatának közelebbi meghatározásáról és a tartományi bevételek megállapításáról nyújtott be törvényjavaslatot, amelyre hosszu beszédben a sürgösség kimondását kérte. A kormány nevében Popovics Velja elutasította a sürgösségi javaslatot és kijelentette, hogy a kormány foglalkozik ezzel a kérdéssel. A többség a sürgösséget elvetette.

Vujics Dimitrije földművespárti javaslatot terjesztett be, amelyben követeli, hogy a vajdasági községi választások kivizsgálására alakuljon ankétbizottság. A javaslatot a többség elutasította.

Az ülést egy órakor berekesztették és folytatását délután négy órára halasztották.

A délutáni ülésen Kumanudinak és társainak azzal a javaslatával foglalkoztak, melyben kérik, mondják ki, hogy a polgármesteri és képviselői állás nem összeráférhetetlen. A javaslat ellen Lázics Voja, Radics István és Uzunovics Nikola volt miniszterelnök beszéltek. Uzunovics az ellenzék helyeslése mellett fejtegette, hogy a képviselői és polgármesteri állás összeráférhetetlen. A javaslat mellett Radics Punisa és Timotijevics Koszta szóltak fel, majd a parlament egyhangulag kimondta, hogy a polgármesteri és képviselői állás nem összeráférhetetlen.

Az ülés negyed hétkor ért véget.

Miért szavaztak a vajdasági képviselők az adótörvény sürgössége ellen?

Vajdasági politikai körökben nagy fel-tűnést keltett, hogy az adóegységesítési törvény sürgösségi vitája alkalmával a pénzügyminiszter kívánságára a vajdasági radikálisok a sürgösség ellen szavaztak, holott ez a lépésük látszólag ellenmondásban áll eddigi politikájukkal. Valójában magatartásuknak az a magyarázata, hogy a pénzügyminiszter Radics István éles támadása után nem

engedte kikényszeríteni a sürgösséghez való hozzájárulását, pedig ő maga is programja első pontjaként állította be az adóegységesítést. Erre nézve Markovics pénzügyminiszter a vajdasági radikális képviselőket meg is nyugtatta. A minisztertanács legutóbbi ülésén pedig Sztankovics Szvetisláv földmivélségi miniszter ismét felvetette a kérdést és ekkor Markovics pénzügyminiszter határozott ígéretet tett, hogy

az adóegységesítési törvényjavaslatot két héten belül beterjeszti a parlamentnek.

Ettől függetlenül a legközelebbi jövőben rendeletileg fog az 1928. év folyamára nagyobb adókönyvtéseket életbeléptetni a Vajdaság számára.

A vajdasági radikális képviselők értekezlete

A vajdasági radikális képviselők kedden este kilenc órakor a Petrogradszállóban értekezletet tartottak. A konferencia napirendjén az új egységes községi törvény, az adóegységesítés és az agrárreform likvidálása szerepeltek.

Harctéri jelentés

a szentái polgármester és tanácsnokok frontjáról

Szentáról jelentik: *Vorgics* Szilvó rendőrfőkapitány felfüggesztése, amit *Cetina* Zsárkó polgármester a vasárnap esti tüntetésen történt összetűzésük következtében rendelt el, valóságos harci izgalmak közepette ment végbe, de mármár a rendőrségen normális mederben folyik a munka.

A múlt hetekben a polgármester ellen elrendelt fegyelmi vizsgálat tovább folytatására szerdán megjelent dr. *Zupkovic* Pavle tartományi jogügyi referens, belügyminiszteri inspektor, aki szerdán többek között *Branovacski* Sztevan gazdasági tanácsnokot és *Schweiger* Herman főrabbit is kihallgatta. Ugyancsak szerdán délelőtt érkezett Beogradból a tartományi főispántól sürgős rendelet a tanácsnokokhoz, akiket értesít a főispán, hogy a tanácsülésen kötelesek résztvenni. A szerda déli időre összehívott tanácsülésen már az összes tanácsnok meg is jelent, ahol hírszerint izgalmas jelenetek játszódtak le a polgármester és a tanácsnokok között.

Javulófélben van

a zsirszódzival leöntött beogradi operettszínész állapota

A merénylő leány félelmében kitalta a marólugos edény tarát

Beogradból jelentik: Beszámoltunk arról a szerelmi drámáról, amely kedden éjjel játszódott le Beogradban. Egy fiatal zemuni masamódlány, *Pozsega* Zlata szerelemfáltásból lúgkoldattal leöntötte *Odzsics* Milán beogradi színészt, akit a szuboticei közönség is jól ismer abból az időből, mikor, mint a noviszadi operettgyűjtés tagja vendégzerepelt Szuboticián. *Odzsics* Milánt, a *Charleston király* című első Jugoszláviában készült film hőst a fiatal leány kedden este megvárta Kralja Milana-ucca 90. számú házában levő lakása előtt és lúgkoldatot öntött rá. A maró méreg a színész szemét is érte, de az idejekorán nyújtott orvosi segítség megmentette a színész szemvilágát. *Odzsics* állapota szerdán jelentősen javult, úgyhogy semmi veszély nem fenyeget és orvosai véleménye szerint hamarosan elhagyhatja a betegszobát.

A rendőrségi nyomozás felderítette a szerelmi dráma előzményeit. *Pozsega* Zlata ez év májusában ismerkedett meg a jönevű színésszel. A leány szerelmes lett *Odzsics*ba és minden szabad idejét mellette töltötte. Néhány hónappal ezelőtt a leány otthagynia szüleit és egy ideig vadházasságban élt a színésszel.

A szerelmes masamódlány féltékenységgel állandóan kizárta a színészt. A leány féltékenysége addig ment, hogy mindenhová követte *Odzsics*ot, aki meg sokalta ezt a felügyeletet és kiutasította elhatározta, hogy bosszút áll ezért. *Odzsics* távollétében uiból viszatért a közös

lakásba és várta. A színész gyanútlanul lépett be a szobába. A leány a diványon hevert és énekelt. *Odzsics* éppen téllikabátját vetette le, amikor a leány hirtelen eléje ugrott és maróluggal leöntötte.

— Te akartad így — mondta nyugodtan.

Odzsics kirohant az uccára és segítségért kiáltott, majd az égető fájdalom a szerelmes Zlatát a lakásból. A leány

tól összeesett. A leány látva szerelmese kínlását, megretent és kitalta az edényben maradt zsirszództ.

Pozsega Zlata elvesztette eszméletét és a segélykiáltásokra összecsendülő emberek mindkettőjüket eszméletlenül találták. A leányt a kórházban ápolás alá vették, úgyhogy csakhamar visszanyerte eszméletét és elmondta a tragédia előzményeit. *Pozsega* Zlatát felgyógyulása után átadják az ügyészségnek.

A felelősségi bíróság helyben hagyta a Zsivot-pörben hozott elsőfokú ítéletet

Zvekan Istvánt, Madarász Kálmánt, Dedin Gerőt, Robicsé: Kálmánt és Fodor Lászlót a tabla felmentette

Noviszadról jelentik: Nagy érdeklődés előzte meg a szuboticei Zsivot és a Szlávia temetkezési és kiházasító egyesületek volt vezetői bünyűjének másodfokú tárgyalását, mely szerdán folyt le a noviszadi felelősségi bíróság dr. *Gyurgyev* Boskó-tanácsa előtt. A felelősségi bíróságban mint szavazóbírák dr. *Katurics* Jova és *Radovics* Szvetozár, mint jegyzőkönyvvezető *Bugarin* Milorád felelősségi bírósági jegyző foglaltak helyet. Az előadó tisztet dr. *Katurics* Jova látta el, a közvédat dr. *Antonijevics* Dusan, Rukavina Oszkár Erdődi István és *Dörfler* Andor védelmét dr. *Dimitrijevic* Drágó, *Gradies* Damján védelmét dr. *Popovics* Milivoj, *Bacsa* József védelmét dr. *Bárdos* Izsó és *Dedin* Gerő védelmét dr. *Pertz* Dragutin szuboticei ügyvédek látták el. A többi vádlottakat dr. *Medakovic* Dusan noviszadi ügyvéd, mint közvédő megjelent dr. *Székely* Géza.

A vádlottak közül Rukavina Oszkár, *Gradies* Damján, *Bacsa* József, *Dörfler* Andor, Erdődi István, *Zvekan* István, *Madarász* Kálmán, *Fodor* László, személyesen jelentek meg, míg *Robicsék* Kálmán nem volt jelen a tárgyaláson.

Dr. *Katurics* Jova felolvasta a terjedelmes vádindítványt, az elsőfokú bíróság ítélet és indoklását, majd dr. *Gyurgyev* Boskó elnök, Rukavina Oszkár szólította maga elé, aki elegáns barnásszürke ruhában, drapp kamásni-val sárga cipőben, foglalt helyet a vádlottak padján. Rukavina kijelentette, hogy egyetlen egy vádpontban sem érzi magát bűnösnek és ismerte a Zsivot al-

pitásának, fennállásának, működésének és bukásának történetét. Dr. *Gyurgyev* elnök többzben megszakitotta Rukavina előadását és szembeállította vele az első tárgyaláson tett vallomását. Rukavina szuboticei főtárgyaláson tett vallomását nagyjában fenntartotta. *Gradies* Damján, *Bacsa* József, *Dörfler* Andor, Erdődi István, *Zvekan* István, *Madarász* Kálmán és *Fodor* Lászlóval együtt.

Dr. *Dimitrijevic* Drágó, dr. *Popovics* Milivoj, dr. *Bárdos* Izsó, dr. *Pertz* Dragutin és dr. *Székely* Géza ezután elmondták védbeszédeiket, amelyek elhangzása után a bíróság visszavonult ítélethozatalra.

Dr. *Gyurgyev* Boskó déli tizenkét órakor a halgatóság által zsufolóság megtelt teremben kihirdette az ítéletet, amely indoklatul fogva helyben hagyta a szuboticei törvényszék ítéletét és Rukavina Oszkár, *Dörfler* Andort és Erdődi Istvánt két-két évi börtönrre, *Gradies* Damján és *Bacsa* József: egyenként másfél évi börtönrre ítélte és valamennyi elítéltnél beszámította a négyhavi vizsgálati fogságot. *Zvekan* István, *Madarász* Kálmán, *Dedin* Gerőt, *Robicsék* Kálmánt és *Fodor* Lászlót a felelősségi bíróság felmentette.

Rukavina Oszkár, *Dörfler* Andor, Erdődi István, *Gradies* Damján és *Bacsa* József védői semmisségi panaszt jelentettek be, mert a felelősségi bíróság nem rendelte el a védők által javasolt könyvvizsgálatot. Dr. *Antonijevics* Dusan államügyész megnyugodott az ítéletben úgyhogy a felmentettekre vonatkozó ítélet jogerőre vált.

Ujabb fordulatot várnak a sztárisziváci cukorgyári tüzeset ügyében

A gépgyár vezetőjének nyilatkozata

Szomborból jelentik: A szombori törvényszék vizsgálóbírája — mint ismeretes — hétfőn szabadon bocsájtotta a gyújtogatással gyanúsított cseh mérnököt, *Wiesner* Károlyt, *Fiala* Frigyes, *Erázda* Alojziét és *Stroncha* Frigyes, akik a sztárisziváci cukorgyár felszerelése és üzembehelyezése végett jöttek Jugoszláviába. A mérnökök ellen tovább folyik a vizsgálat és további intézkedésig nem is hagyhatják el Szombort. A Sztáriszivacon történt események miatt most már egy egész Csehszlovák kolónia tartózkodik Szomborban, amennyiben megérkeztek Csehszlovákiából a letartóztatásban volt mérnökök családtagjai, azonkívül a chrudini gépgyár vezérigazgatója, *Wiesner* Ferenc, valamint a gépgyár ügyésze, aki egyben Chrudine város polgármestere is. Dr. *Szikora* Pál, továbbá *Skarpisek* főmérnök, sőt a beogradi csehszlovák konzulátus egy tagja is Szomborban tartózkodik.

A *Bácsmegyei Napló* szombori munkatársa beszélgetést folytatott *Wiesner* Ferencel, a chrudini gépgyárnak hétfőn Szomborba érkezett vezérigazgatójával, aki kijelentette, hogy ebben az ügyben még nem akar nyilatkozni, miután még szenzációs fordulat bekövetkezését várja. Kijelentette, hogy Jugoszlávia nagyobb lapjaiban, a beogradi Politikában, Vremében és a *Bácsmegyei Napló*ban hirdetést tett közzé, melyben ötven ezer dinár jutalmat helyez kilátásba an-

nak, aki nyomára vezeti őt a gyújtogatóknak, illetve azoknak, akik — valamilyen érdekből — azt akarták, hogy tűz keletkezzék a gyárban. Szerinte az a feltevés, hogy a tüzet a gépgyár alkalmazottai akarták volna előidézni, teljesen alaptalan és a legmerészebb fantáziát felülmúló tendenciózus koholmány. Munkatársunk kérdésére eladta, hogy a gyár Chrudinban már évtizedek óta áll fenn és állandóan több mint száz munkást foglalkoztat. A gyár cukorgyár-berendezések, gépalkatrészek, kazánok gyártásával foglalkozik. Magának a gyárnak Csehszlovákiában két cukorgyára van.

— *Fiala* Frigyes mérnök — mondotta akit azzal vádoltak meg, hogy feszítövassal próbálta a cukorraktár ablakain a dróthálót felszakítani és a benne levő tizenegy vagon cukrot felgyújtani, régi szakember, aki már több cukorgyárat szerelt fel, köztük Európa legnagyobb gyárát, a Franciaországban levő *Ham* község cukorgyárát is. A chrudini gyárnak Jugoszláviában sem ez az első üzlete. Az elmúlt évben a becskeréki cukorgyárnak szállítottak több gépet.

— A chrudini gépgyár ez év március közepén kapott rendelést a sztárisziváci részvényesektől napi tíz vagon répát feldolgozó cukorgyár berendezésére. Amikor a gyár külső építménye félig készen volt, a rendelést úgy módosították, hogy a gépek napi tizenöt vagon répát dolgozzanak fel. Természetesen a

már majdnem készen álló helyiség szűk volt a nagyobb gépek elhelyezésére, ennek ellenére a gyár első nap tizenkét vagon, majd később tizenhét vagon is feldolgozott. Ilyen új gyárnál, különösen ha az, alig négy hónap alatt készül el, előfordulhatnak üzemi zavarok, különösen az imént ismertetett körülmények után.

— Mi a részvényesekkel szemben a legmesszebbmenő üzleti előzékenységet tanúsítottuk — mondja a vezérigazgató. A cukorgyárt teljesen hitelbe készítettük be, a gépek szállítási és elmozdítási költségeit is mi fedeztük, sőt az üzem megindítására is nagyobb kölcsönt folyósítottunk. A részvényeseknek három év alatt kellett volna törleszteniük a gépgyár követelését, még pedig oly módon, hogy az előállított cukor a gép vételár esedékes részlete erejéig a gépgyárat illette volna meg.

Wiesner Ferenc végül kijelentette, hogy a gépgyár nem biztosította be sehol a sztárisziváci cukorgyárat, hanem a szerződés szerint a gépek értéke erejéig a cukorgyár vezetősége tartozik biztosítást kötni. Ezek után természetesen az a feltevés sem állhat elő, hogy a csehszlovákiai mérnökök a biztosítási összeg megszerzése miatt akarták volna tönkretenni a gyárat.

Mindenkinek érdeke, hogy erre a rejtélyes ügyre világosság derüljön. A chrudini gépgyár tényleg egyik legtekintélyesebb csehszlovák iparvállalat, amely milliókat hitelezett a sziváci új gyárnak. Az ország becsületének kérdése, hogy ne teremtdjék olyan látszat sem, mintha itt a külföldi hitelezők személyes szabadságát bármiféle veszedelem fenyegetné.

Gyilkolt

a bor és a politika

A lakodalmas vendégek összeveszttek, egyik vendég agyonszúrta a barátját, azután ügyvédhez ment s jelle tkezt, hogy fo-ják el

Szomborból jelentik: Véres esemény tartja izgalomban Bogojevó község lakosságát. Egy fiatal földmives kedden éjjel meggyilkolta egyik társát és az áldozat apját súlyosan megsebesítette. A gyilkosságot politikai természetű szóváltás előzte meg.

Horváth Pál bogojevói gazdálkodó kedden tartotta meg lakodalmit, amelyre többek között hivatalosak voltak idősebb *Görög* Imre, fia, *Görög* Imre és ifjabb *Káloczy* József földmivesek is. A három földmives a menyasszonyi háznál borozott és borozgatás közben politikálni kezdtek. *Káloczy* beszélgetés közben szemrehányást tett a két *Görög*nek, hogy a községi választásokon nem a magyar pártra, hanem a radikális pártra szavaztak. Ezen azután össze is szólalkoztak és amikor tizenegy óra tájban eltávoztak a lakodalmas háztól, az utcán is folytatták a veszekedést. A szóváltás verekedés követte és a két *Görög* bottal elverte *Káloczy*t. *Káloczy* amikor sikerült elmenekülnie támadói elől, betért a völgyény házába, ahol két óráig tovább ivott. Amint innen eltávozott, az utcán ismét összetalálkozott a két *Görög*gel, akik most ujból rátámadtak. A fiatalabbik *Görög* a földreterpette *Káloczy*t és kést rántva elő, a földön fekvő legény torkának szegte. Dulakodni kezdtek és *Káloczy* nagy nehezen kicsavarta a kést *Görög* kezéből, majd ötször mellbeszurta vele. *Görög* még fel tudott kelni és mintegy husz lépést ment azután holtan esett össze. Ezalatt az idősebbik *Görög* támadt rá *Káloczy*ra, aki a késsel védekezett és az apát is háromszor hasbaszurta, úgyhogy az öreg súlyos sérülést szenvedett.

A gyilkos erre elmenekült, de szerdán reggel bement Szomborba, ott felkereste dr. *Krešarevic* Sándor ügyvédet, akit elmondta, hogy önvédelemből gyilkosságot követett el. *Krešarevic* ügyvéd előbb átvitette *Káloczy*ra, aki a dulakodásban kezén megsebesült, dr. *Gergurov* Sztóján orvoshoz, aki bekötöztette sérülését. Az ügyvéd az orvostól *Káloczy*t elvezette az ügyészségre, ahol letartóztatták és elrendelték ellene a vizsgálatot.

A szombori Pribicevics-párt megtámadta a vele szövetséges magyar párt elnökének mandátumát

A petíció szerint Mérő Ignác téglagyáros szerződéses viszonyban áll a várossal és így nem lehet a városi képviselőtestület tagja — A beogradi és bácskai főispáni hivatalhoz tömegesen érkeznek a petíciók

Tovább folynak a tárgyalások a szubotícai városházi többség létrehozására

Szubotícai politikai körökben szerdán is változatlanul élénk érdeklődéssel tárgyalták a radikális pártnak a többség létrehozása érdekében kifejtett akcióját. Nagy Odón dr. magyar párti és dr. Vojnics Tunics István, valamint Ivandekics Iván mérnök Radics-párti pártvezérek tárgyalásai után politikai körökben azt várták, hogy a szerdai napon dr. Sztipics Károly polgármester Rajics Balázssal, a vajdasági néppárt vezérével fog találkozni, ami azonban nem történt meg. A politikusok körében szerdán is a legnagyobb bizonytalanság uralkodott és még senki sem tudja, hogy milyen pártokból fog a többség kialakulni.

A vajdasági néppárt megválasztott képviselői között két áramlat van és az egyik, amelyhez Pertics Miska, a Hrvatske Novine felelős szerkesztője, volt országgyűlési képviselő is tartozik, a legerélyesebben ellene van a radikális párttal való együttműködés gondolatának és annak tudják be, hogy a néppárt még mindig nem keresett érintkezést a radikális párttal és valószínű, hogy először a párt belső viszonyait kívánják rendezni.

Politikai körökben élénk vita tárgyát képezte dr. Vojnics Tunics István és dr. Sztipics Károly keddi délutáni tanácskozása, amire messzemenő kombinációkat fűztek. A Radics-párt eddig a legszembélyesebb ellenfele volt a radikálisoknak és dr. Vojnics Tunics látogatását a kibékülés jelének tartják. A tanácskozás tárgyról is különböző verziók kerültek forgalomba, hitelesen azonban csak annyit sikerült megtudnunk, hogy a tanácskozás teljesen magánjellegű volt.

A Bácsme gyei Napló munkatársa kérdést intézett ebben az ügyben dr. Vojnics Tunics István volt országgyűlési képviselőhöz, aki kijelentette, hogy dr. Sztipics Károly polgármester iskolatársa és mint olyant látogatta meg. Természetes, hogy látogatása alkalmával politikai ügyekről is tárgyaltak és megvitatták a két legerősebb szubotícai párt együttműködési lehetőségeit.

A tárgyalások azonban teljesen magánjellegűek voltak — mondotta Vojnics Tunics — mert sem nekem, sem a polgármester urnak nincs még megbízatásunk arra, hogy hivatalos tárgyalásokat folytassunk pártunk nevében. Dr. Vojnics Tunics végül kijelentette, hogy a horvát parasztpárt megválasztott képviselői vasárnap délelőtt ülnek össze együttes értekezletre és ezen az értekezleten fogják leszögezni álláspontjukat és megjelölni azokat a vezetőket, akik a tárgyalásokat a pártokkal folytatják.

A Bácsme gyei Napló munkatársának alkalma volt beszélgetni egy másik előkelő bunyevác politikussal, aki kijelentette, hogy a horvát parasztpárt kész a radikálisokkal együttműködni.

ha követeléseit amelyek könnyen teljesíthetők, elfogadják. A horvát parasztpárt ma már sokkal nagyobb bizalommal viseltetik a radikális párttal szemben, amelynek vezetői egytől-egyig szubotícai emberek, mint azelőtt. Az elmentek a két párt között ma már nem olyan nagyok, mint akkor voltak, amikor ismeretlen idegenből való emberek voltak, akik alig két-három hónapig tartózkodtak Szubotíca és rögtön vezető szerephez jutottak a város politikai életében. Ma a helyzet egészen más és a legszembélyesebb ellenzőknek is be kell ismereni, hogy a viszonyok Szubotíca lényegesen megváltoztak.

aminek kétségkívül az az oka, hogy ugy politikai, mint társadalmi téren a helybeli emberek érvényesülnek. — Végre az egyesülés kilencedik évfordulójának küszöbén — mondotta informátorunk — megállapíthatjuk, hogy elérkezett a konjunktúra alkony és olyan emberek, akiket a háború utáni zűrzavaros idők dobtak felszínre, ma már letuntak. A bunyevác politikus végül annak a

reményének adott kifejezést, hogy a horvát parasztpárt vasárnap értekezletre utáni tárgyalások eredményeképpen szláv blokk fog megalakulni, amelyben résztvennének a radikálisok (27), Radicsék (16), néppárt (8), azonkívül számítanak a Lloyd (5) és az iparosok (3) támogatására is. A független demokraták álláspontja még ismeretlen.

Három petíció érkezett a bácskai főispáni hivatalhoz

Szomborból jelentik: A községi választásokról szóló törvény rendelkezései szerint a választás eredménye ellen a választásokat követő négy napon belül lehet panasszal élni a főispáni hivatalnál. Ez a határidő esütörtökön jár le. A bácskai főispáni hivatalhoz eddig három panasz érkezett be és pedig Dubosevicáról (Baranya), Bezdánból és Cserevenkáról. Lukics Predrag főispán a beérkezett panaszokat személyesen tanulmányozza át és a legerélyesebb vizsgálatot fogja elrendelni, hogy az esetleges visszaéléseket a legerélyesebben megtorolja.

Petíció a noviszadi választás ellen

A noviszadi demokrata párt Baicscsoportja megfélemberte a törvényhatósági választásokat. A felebbezés arra hivatkozik, hogy a városi tanács a szavazóhelyek beosztását az utolsó pillanatban megváltoztatta.

A cserevenkai választás

A beérkezett panaszok közül egészen egyedülálló és a választási visszaélések gazdag krónikájában is példátlan a cserevenkai választás ügye. Cserevenkán négy listát nyújtottak be, a német párt, a radikális párt, Bogdanovics és Popovics volt jegyzők listáját. Választási elnököknek a három szavazóhelyiséghez Czep Pál, Risztics Vlada tanítókat és Radulovics Gedeon gyógyszerészt neveztek ki. A jegyző a választás előtti napon közölte velük, hogy a szavazóhelyiségekben nem az elnökök által kijelölt jegyzők, hanem ő és az általa kijelölt emberek teljesítenek jegyzői funkciókat és amikor ez ellen az elnökök tiltakoztak, a jegyző hivatalos helyiségéből kiutasította őket. A választás napján reggel 6 óra után, amikor az elnökök a választási helyiségbe mentek, nagy meglepetéssel látták, hogy a választást a jegyző már megkezdte és az általa kijelölt dobroyoljácok végzik az elnöki funkciókat.

Amikor a közigazgatási bíróság által kinevezett elnökök ez ellen tiltakoztak, a jegyző kiutasította őket, majd esendőrökkel eltávolította a szavazóhelyiségből. A lakosság ezután tartózkodott a szavazástól.

Este esendőrökkel vette körül a szavazóhelyiséget és hét óra körül kihirdette az egybegyűlt zugulódó tömegnek, hogy az eredmény szerint a radikális párt 652, a német párt 17, Bogdanovics 2 és Popovics 2 szavazatot kapott. Az eredmény kihirdetését a lakosság nagy elkeseredéssel vette tudomásul, hiszen az országos választásokon a német párt kaptak a szavazatok kilencven százalékát. Még a választás napján telefonon jelentést tettek Lukics főispánnak, aki a legerősebb vizsgálatot rendelte el. A német párt vezetői és a választási elnökök

A vrsaci városházán biztosítva van a kormányt támogató többség

Vrsacról jelentik: A Bácsme gyei Napló munkatársa felkereste dr. Jaga Velimir nemzetgyűlési képviselőt, aki a vrsaci választásokról a következő nyilatkozatot tette:

— A város érdekeiről lévén szó, előre látható volt, hogy a szocialisták tekintélyes szavazattal fognak rendelkezni. A szocialista szavazók legnagyobb része a földművesek közül került ki, mert Vrsac szőlőtermelése sok földmunkást foglalkoztat, míg az ipari munkások száma aránylag elenyészően csekély. A két szocialista frakció közel kilencszáz szavazatot kapott, kétségtelen azonban, hogy ez a szám nem foglalja magában az összes munkásokat, mert a munkásoknak tekintélyes része és különösen a napszámok és a magyar kubikusok a Georgievics-féle listára szavaztak. Ezen sem lehet csodálkozni, mert nagy részük Georgievics Jocánál talál alkalmazást fatelepén, keményi ögvárában, vagy pedig szőlőjében, mint szőlőmunkás. Ezek az emberek tekintet nélkül arra, hogy Georgievics Joca milyen politikai szövetséget köt, mindig követni fogják.

de valószínű, hogy a többséghez csatlakoznak, mert csak így fogják tudni biztosítani Vukics Ferenc főjegyző megválasztását.

Az informatív tárgyalások még egész héten tartanak és az érdemleges tanácskozások csak vasárnap délután fognak megkezdődni a pártok vezetői között.

Lehet-e községi képviselő a községi vadászterület bérletje?

Szajánból jelentik: Kabók Pál szajáni gazda és négy társa beadványt intéztek a beogradi tartományi főispánhoz és a választási törvény negyvennyolcadik cikkére hivatkozva kérik, hogy két megválasztott képviselőnek, Herresbacher Dénes plébánosnak és Kabók János gazdának a mandátumát semmisítsék meg. A törvények harmadik fejezetének értelmében azok, akik a községi vadászterület bérletjei. A beadvány azt is felemlíti, hogy Herresbacher mandátumának megsemmisítése után Nagy Pál Lajos kerülne helyére, aki szintén bérletje a vadászterületnek és így ő sem lehet tagja a képviselőtestületnek.

Petíció Mérő Ignác mandátuma ellen

A bácskai főispáni hivatalhoz Szomborból is érkezett egy petíció, amely azonban nem az egész választás ellen szól, hanem csak egy mandátum megsemmisítését kéri. Érdekes, hogy ezt a panaszt a Pribicevics-párt a vele szövetséges magyar párt elnökének mandátuma ellen adta be.

A Pribicevics-párt, amely szintén tagja volt a szombori ellenzéki blokknak, azon a címen adott be panaszt, hogy Mérő Ignác téglagyáros a várossal szerződéses viszonyban áll és így nem lehet a városi képviselőtestület tagja. Ha a főispán helyt ad a panasznak, Mérő Ignác helyett Lugmierszki Száva Pribicevics-párti kerül be a képviselőtestületbe.

A Pribicevics-párt petíciója Szomborban nagy feltűnést keltett.

Konyovics Zsivkó belépése a radikális klubba

Konyovics Zsivkó, a szombori blokk listavezetője belépett a kormánytámogató radikális pártba és felhívta a blokk listáján megválasztott Pasics-pártiakat, hogy szintén lépjenek be a hivatalos radikális pártba. Ezzel kapcsolatban dr. Nikolics György volt polgármester annak közlését kéri, hogy őt a blokk listáján választották meg és továbbra is a blokk tagjának tartja magát és véleménye szerint, aki másképp vélekedik, annak le kell vonni a konzekvenciát és mandátumáról le kell mondani.

— Ami a többi pártokat illeti, azok többé-kevésbé megtartották pozíciójukat. Ezeknél nem is volt olyan nagy érdeklődés, mert a középosztály, hogy ne mondjam, a burzsoázia a városi érdeklődésben is meglehetősen kényelmes és nem vett magának annyi fáradságot, hogy az urnák elé járuljon. Ez a legjobban feltűnt az eddig uralmon levő Milletics-radikálisoknál, akik huzamosabb ideje a várost vezették. Mikor azonban látták, hogy az eddigi 90—100 «képvisező» helyett most legfeljebb 15—20-ra számíthatnak, legnagyobb részük le sem szavazott.

— A kormánypárti radikálisok mind szavaztak és most előnyösebb helyzetet teremtettek, mert a Milletics-frakció, mint olyan, megszűnt. A kormánypárti radikális szavazók száma a képviselőválasztáson levő 710 szavazattal szemben 1179-re emelkedett.

— A választások ilyen eredménye után szigorú politikai csoportosulások nem lesznek, hanem a várost érintő ügyekben minden képviselőtestületi tag a pártkeretektől függetlenül foglalhat állást. A tisztultásnál, véleményem szerint, a radikálisok a német párttal, a jobboldali szocialistákkal és természetesen a szénás tagjaival többségben lesznek a Georgievics-blokk és a baloldali szocialisták frontjával szemben. A demokrata blokk részéről terjesztett híreket, hogy mint többség teljes felfordítást eszközölnék a városházán, csak jámbor óhajnak lehet minősíteni, mert a valóságban a tényleges többségtől távol állanak. Ami pedig a képviselőtestületet illeti, azt a jelenlegi formájában is munkaképesnek tartom.

— Mikor ül össze Vrsac város megválasztott képviselőtestülete?

— Ez még nyílt kérdés. A szabályzat értelmében az esetleges visszaélések elleni petíciók négy napon belül be lehet adni. Tekintettel arra, hogy a demokrata blokk részéről több szabálytalanság történt, többek között itatás és etetés, azután a listaösszeállítás is szabálytalan volt, mert a demokraták és a Kornauer vezetése alatt álló baloldali szocialisták olyan személyeket, akik más listán is előfordulnak, jogtalanul saját listájukra is felvettek, a Kornauer-listán pedig olyan egyének szerepeltek, akiknek nincsen meg a passzív választójoguk, a választások törvényessége ellen kifogást lehetne emelni.

— Ezeknek a dolgoknak tisztázása előtt a közgyűlés összehívásáról, illetve működéséről keveset lehet előre mondani.

A becskereki hivatalos radikálisok is megpetícionáltak a választások

Becskeréről jelentik: A becskereki választások ellen két petíciót nyújtottak be. Az elsőt a hivatalos radikális párt adta be, mely számtalan visszaélést sorol föl, amiket a petícionálók szerint a független demokraták követtek el. A második petíció a független demokratáké, akik azt állítják, hogy több radikális több golyóval szavazott és néhány szavazóhelyen golyókat osztogattak. A petíció szerint a választási jegyzőkönyvben feltüntetett szavazatok nem egyeztek a talált golyók számával. A becskereki választás ellen előreláthatólag még két petíciót nyújtanak be: a németek és a Zsupanszki-féle disszidens radikálisok.

A független demokrata párt konferenciát tartott, melyre meghívtak több pártot is. A konferencián a disszidens radikálisok részéről dr. Zsupanszki Zsivkó, a demokraták részéről Moljac Milivoj, a szocialista párt részéről Ratic Lázár munkáspénztári igazgató jelent meg. A német párt és a földműves párt, amelyeket szintén meghívtak, nem küldték el meghívottaikat.

A konferencián a független demokraták azt javasolták, hogy a polgári blokk, vagy munkablokk címen alakítsanak egy városi csoportot. A szocialisták nevében Raticis bejelentette, hogy a szocialisták ilyen blokkba nem hajlandók lépni, de esetről-esetre támogatják a polgári pártokat. A konferencián végül is abban állapodtak meg, hogy egyelőre nem alakítsanak blokkot, hanem más alapon keressék elő az együttműködést.

A független demokrata párt titkára, dr. Dosen Vojislav a Bácsme gyei Napló munkatársának kijelentette, hogy pártjának álláspontja szerint a város közgyűlésén nemetül és magyarul is beszélhetnek a kisebbségi képviselők.

Harmincegy magyar képviselője van Petrovoszelónak

Petrovoszelóról jelentik: A lezajlott községi képviselőválasztáson harmincegy magyar jutott be a községi képviselőtestületbe. Ezek közül husz munkás, egy orvos, egy ügyvéd három iparos, egy kereskedő és öt kizsazda.

Szabadlábra helyezték a noviszadi zárda hazaárulással vádolt főnöknőjét

A törvényszék megszüntette ellene az eljárást

Noviszadról jelentik: Péjics Mária Polixenia zárdafőnöknő ügyével szerdán foglalkozott a noviszadi törvényszék vádtanácsa. Az ügyészség hazaárulással vádolta az apácáfőnöknőt és a szerb büntetőtörvénykönyv 103. és 90. szakasza alapján kérte a vizsgálati fogság fentartását.

A vádtanács elutasította az ügyészség vádindítványát. Elrendelte a letartóztatott Péjics Mária Polixenia zárdafőnöknő azonnali szabadlábrahelyezését és megszüntetett ellene minden eljárást.

A végzés indokolása kimondja, hogy azok az imakönyvek, ame-

lyeket a vád alapjául a rendőrség lefoglalt, még az 1908—1913. években készültek és már két év óta a zárdafőnöknő birtokában voltak. Péjics Mária Polixenia a szerdai napon már el is hagyta az ügyészség fogházát és visszatért a kolostorba.

Olaszországban nyugtalanságot kelt a francia-jugoszláv szerződés

A Corriere della Sera vezércikke a szövetség következményeiről

Milanóból jelentik: A *Corriere della Sera* vezércikkben foglalkozik a francia-jugoszláv barátsági és szövetségi szerződés küszöbönálló aláírásával, amely a lap szerint nem egyéb, mint a Franciaország és Jugoszlávia közt már évek óta fennálló viszony megpecsételése és ezért

teljesen felesleges volt ezt az amugy is aggasztó viszonyt hivatalosan is jóváhagyni. Az általános biztonság és az erkölcsi leszerelés érdekében — írja a lap — sokkal célszerűbb lett volna, ha a szerződés aláírását sine die elhalasztották volna. Most, hogy a szerződés aláírása befejezett ténynek tekinthető, nyugodtan és

izgalom nélkül kell bevárni a további fejleményeket.

— Természetesen semmi értelme sem volna — folytatja a lap — ha azzal átalátunk magukat, hogy a francia-jugoszláv szerződés csupán formai szerződés, amilyent egyre-másra kötöttek az utóbbi években az európai államok.

Tagadhatatlan, hogy a francia-jugoszláv szerződés kifejezetten szövetségi szerződés.

Az a tény, hogy a szerződést csupán barátsági szerződésnek minősítik, nem jelent semmit, hiszen

Páris és Beograd politikája az utóbbi időben olyan szoros kapcsolatban áll egymással, hogy a való-

ságban két állam között már régóta egy politikai, mint katonai tekintetben szoros szövetség áll fenn. A szerződésnek a jelen pillanatban történő aláírása talán nem is annyira a szerződés olaszellenes tendenciája miatt nevezhető időszertüfennek, hanem inkább következményei miatt.

Franciaország és Jugoszlávia olaszellenes elemei minden bizonnyal úgy fogják értelmezni a szerződést, hogy annak jelentősége kizárólag olaszellenes értelemben áll, amely körülmény végzetessé válhat.

A szerződés — fejeződik be a vezércikk — végleg megdőnti azt az alapelvet, hogy a Balkán a balkáni nemzeteké.

A demokraták és az ellenzék szerint a kinevezett tisztviselők nem szavazhatnak az új tisztviselők megválasztása alkalmával

A német pír memorandummal fordult Vukicsевич Velja miniszterelnökhöz, hogy adjon ki sürgős rendeletet a községi törvény helyes értelmezéséről

Beogradból jelentik: A magyar községi törvény 69-ik szakaszának egyes radikális politikusok által való értelmezése nagy kavargást idézett elő beogradi politikai körökben. Ezt a szakaszt egyesek úgy értelmezik, hogy

az újonnan megválasztott községi és városi képviselőtestületekben az új tisztviselők megválasztása alkalmával az eddigi egyébként szavazati joggal bíró tisztviselők is szavazhatnak.

A demokraták epugy, mint az ellenzéki pártok állást foglalnak az értelmezés ellen és azt mondják, hogy ez kijáratlan volna a választási rendszernek. A demokraták odáig mennek, hogy

kormánykérdést akarnak ebből csinálni.

Erre vonatkozólag a radikálisok és a demokraták között tárgyalások vannak, de

egyelőre a radikálisok ragaszkodnak magyarázatukhoz. Ez a szakasz azt mondja ki, hogy az a községi előjáró akinek mandátuma lejárt, köteles a hivatalával járó összes kötelességeit további végzésre és összes eddigi jogait is élvezni. A törvényszakaszc félmagyarázata ellen a németpárti képviselők: Kraft István dr. és társai kedden beadvánnyal fordultak Vukicsевич miniszterelnökhöz ebben a kérdésben. A beadvány a következőképpen hangzik:

— Arról értesülünk, hogy a választási főispánokat táviratilag utasították, hogy az újonnan megválasztott községi bizottságok megalakítása alkalmával a lelépő községi előjáróságok tagjainak is szavazati joguk van és pedig az 1886. évi XXII. törvények 69. szakasza alapján. Magának az önkormányzatnak értelméből folyik azon-

ban, hogy ezalatt nem lehet azt is érteni, hogy a lelépő előjáróság részt vesz az új előjáróság megválasztásában és így döntő befolyást gyakorolhat az új előjáróság megalakítására. Ez kijáratlan volna az önkormányzat eszméjének és ezzel a községi választások elvesztenek céljukat és értelmüket. Ellenkeznek az alkotmány rendelkezéseivel is és nincs alapja a községi választásokról, szóló szabályrendeletben sem, mert hiszen a 68-ik szakasz azt mondja, hogy az első ülésen rögtön az eskütel után a községi képviselők testülete megválasztja a bírókat stb.

Ezért kérjük önt adjon ki sürgős rendeletet a főispánoknak, hogy csak az újonnan megválasztott képviselőtestületi tagok vesznek részt a tisztviselők megválasztásában.

Károly herceg környezete cáfol minden puccstervet

„A Manolescu-ügyet a román kormány mesterségesen felfújta, hogy a trónörököszt kompromittálja“

Párisból jelentik: A román királykérdéssel kapcsolatban a világsajtóban megjelent számtalan cikk különböző beállításban szerepeltette Károly volt trónörököszt, anélkül, hogy rámutatott volna arra az alapvető okra, amely Károly herceg egész magatartását irányítja. A herceg közvetlen környezetében is erősen hangsúlyozzák, hogy 1925. végén Károly csak apjának, Ferdinánd királynak súlyos betegségeire való tekintettel a kényszerhatása alatt mondott le trónigényéről és távozott az országból. Károly herceg nem akarta a Bratianu által be-

folyásolt Ferdinánd király életét azzal a súlyos harccal megrövidíteni, ami a hercegnek a trónigényhez való ragaszkodásából származott volna, de már akkor kijelentette Mária királynőnek és több román pártvezérnek, így Averescu volt miniszterelnöknek is, hogy a maga részéről a lemondást nem tartja véglegesnek.

Ferdinánd király halála óta Bratianu több ízben tett kísérletet arra, hogy Károlyt újabb trónlemondó nyilatkozat megtételére bírja, sőt egy ilyen tartalmú szöveget is készítettett, amit a hercegnek alá kellett volna írnia. Ezt a le-

mondó nyilatkozatot Bratianu plakáttírozatni akarta egész Romániában. Bratianu éles elfenségeskedése Károlyval szemben éppen attól az időponttól kezdődött, amikor ennek az újabb lemondó kiáltványnak az aláírását az extrónörökös határozatlan megtagadta.

Károly herceg környezetében hangsúlyozzák azt is, hogy a Manolescu-ügyet a román kormány mesterségesen fújta fel szenzációvá és a trónörökös kompromittálására akarja felhasználni.

Romániát semmiféle puccsveszelelem nem fenyegeti

„Blaupunkt“

mindig a legjobb!

„Blaupunkt-Super“

a legkiválóbb fejhallgató érzékeny, hangos és könnyű, a hangszínezete pedig természetesen és igen lágy.

„Blaupunkt-Primus“

a legjobb fejhallgató, kiváló precíziós munka.

Kaphatók minden rádióüzletben.

Ideal-Werke

Berlin

expositor S. H. S.

Subotica

és a trónkérdés felvetésének nincs is nemzetközi szempontokból más súlyosabb következménye, mint az, hogy Románia külföldi hitelrelációit bizonyos mértékben befolyásolja a volt trónörökös szándékai tekintetében külföldön uralkodó bizonytalanság. Ezért most is határozottan kijelentik a herceg környezetében, hogy

Károly semmiféle erőszakos lépésre nem gondolt a trón visszaszerzéséről és Manolescu megbízatása sem volt oly természetű, hogy felfordulásra vezetett volna.

A trónörökös békés uton keresi a trónkérdés megoldását, azt azonban amelytől a mostani kormányzat azért Károly nem titkolja, hogy alkalmas időben visszatér Romániába és a maga számára fogja igényelni az őt joggal megillető hatalmat,

amelytől a mostani kormányzat azért akarja elűzni, mert korlátlan uralmát veszélyeztetve látja, mihelyt Károly román földre ér.

Csütörtökön kezdik meg a Manolescu-pör tárgyalását

Bukarestből jelentik: A kormány a kamara délutáni ülésén beterjesztette a kivételes állapotról szóló rendelet megszüntetésére vonatkozó javaslatot, melyet előzőleg a minisztertanács és a régensztanács is jóváhagyott.

A törvényjavaslat szerint aki akciót indít, vagy kísérel meg

a kormányforma vagy a dinasztikus hatalom módjának megváltoztatására, hat hónaptól tíz évig terjedő börtönnel és polgári jogának elvesztésével büntetendő.

A dinasztikus hatalomról, a kormányformáról terjesztett hamis hírekért 6 hónaptól 2 évig terjedő börtön jár a rendelet szerint, mely kimondja azt is, hogy ha

államhivatalnokot vagy egyházi funkciókat betöltő személyt gyanúsítanak találgatás, fel kell függeszteni és füzetését be kell szüntetni.

A törvényjavaslat örösi elkeseredést váltott ki, valószínű azonban, hogy a kamara és a szenátus változtatás nélkül elfogadja.

A Manolescu-pör tárgyalása csütörtök reggel kezdődik a bukaresti hadbírószágon.

A tárgyalásra 10 külföldi és 10 román újságíróknak adtak belépő jegyet.

Károly egy párisi újságíró előtt fel-tűnést keltő nyilatkozatot tett, melyben hangsúlyozta, hogy

semmiféle puccsot nem tervez annak dacára, hogy egyes magasrangú katonai tényezők felszólították, hogy a hadsereggel vonuljon be Bukarestbe.

A herceg kijelentette, hogy a parasztpárttal várja a trónigényének elismerését.

Megszüntették az eljárást az okirathamisítással vádolt becskereki főkönyvelő ellen

Becskerekről jelentik: A becskereki törvényszék váditanácsa szerdán döntött az ügyészség által közokirathamisítással vádolt Hausladen Mátyás nyugalmazott városi főkönyvelő ügyében.

Hausladen harminchétf évig állt a város szolgálatában és 1920 január elsején ment nyugdíjba. 1922-ben felszólítást kapott a várostól, hogy megfelelő díjazás ellenében az 1914-től hiálalékban levő árvák és gondnokság alá helyezettek számadásait végezze el. Hausladen vállalta a munkát és megállapodott a várossal, hogy bizonyos honoráriumot kap a számadások elvégzéseért. 1922-től 1927. januárjáig dolgozott a volt főkönyvelő a városnak és amikor a munkával elkészült, a polgármester felszólította, hogy a számadásokat adja át. Hausladen kijelentette, hogy csak az esetben boerítja az iratokat a város rendelkezésére, ha a megállapodás értelmében neki járó díjat, közel negyvenötezer dinárt fizetik. A városi tanács, miután a számadásokat nem tudta megkapni, föllelőntést tett ellene az ügyészségen okirathamisítás címén, miután a törvény értelmében okirathamisítást követ el az, aki egy okiratot jogtalanul visszatart. A föllelőntés után házkutatást is tartottak Hausladen lakásán, az iratokat azonban a volt főkönyvelő úgy elrejtette, hogy a rendőrség nem találta meg.

A váditanács szerdán úgy döntött, hogy az eljárást Hausladen ellen megszünteti, mivel a város által követelt iratokat nem lehet okiratoknak minősíteni. Miután a döntésben az államügyész is megnyugodott, a váditanács döntése jogerőre emelkedett.

A legfelsőbb hely és a Népszava

Vihar a magyar könyvszlovákban egy interpelláció miatt

Budapestről jelentik: A képviselőház szerdai ülésén Farkas István szocializomokráta képviselő interpellációt intézett az igazságügyminiszterhez a Népszava hírlapfőosztályának megvonása és a lap legutóbbi számának elhagyása miatt. Az interpelláció során felolvasta azt a cikket, amelyet a Népszava a budapesti katolikus nagygyűlés után közölt és amely miatt a lapot elhagyták. Ez a cikk a katolikus egyházzal és vallással szemben olyan kijelentéseket tartalmaz, amelyek alkalmasak a katolikus vallással szemben gyűlöletet szítani és ezért Huszár Károly elnök rendre is utasította Farkas Istvánt, kijelentve, hogy a magyar parlamentben nem lehet ilyen hangon beszélni a katolikus vallásról.

Pesthy Pál igazságügyminiszter nyomban válaszolt az interpellációra és visszautasította Farkasnak azt az inszinuációt, mintha a Népszava állítólagos üldözöttségét legfelsőbb helyről rendelték volna el. Kijelentette az igazságügyminiszter, hogy a legfelsőbb helyről semmiféle beavatkozás nem szolgált börtöni kormányzati ügyekben. Hangsúlyozta, hogy a Népszava elhagyása indokolt volt, mert az inkriminált cikk minden sora kimeríti a hitfelekezlet elleni igazgatásra vonatkozó szakaszt.

Farkas István viszontválasza során azt mondta, hogy az igazságügyminiszter eljárásával csak az együgyű ha-

talomnak tesz szolgálatot, mire Vass József néppárti miniszter közbeiktotta.

— Ez nem szovjet!

Farkas István erre azt felelte, hogy Vass Józsefnek mint papnak, nem is volna szabad politizálni, mert *mihelyi*

a pap politizál, megszegi papi kötelességét.

Hosszantartó zaj fogadta a jobboldalról ezt a kijelentést, majd a rend helyreállítva az ülés nyugodtabb mederben folyt tovább és ért véget.

Gyilkos szerelem

Elrabolta szeretőjét és azután agyonlöt'e egy délbánáti legény

Belackváról jelentik: A Kliszura völgyében, a Belackvával szomszédos Radimna községben halálos leányrablás játszódott le, amelynek áldozata a környék egyik leggazdagabb és legszebb leánya, a tizennyolcéves Sztojadinovics Zoroída.

Sztojadinovics Zoroída körülrajongott szépség volt, akinek kezéért az egész környék legényei versengtek. Apja gazdag ember hírében állott. Leányára sokat költött. A leggazdagabb legények udvaroltak a leánynak és ő mégis a falu egyik legszegényebb fiatalemberébe, Markovics Dusánba volt szerelmes. Hiába szidták udvarlóját szülei, Zoroída mindig Markovics Dusán társaságában látták. A leánynak anyja nem nézte jó szemmel a szegény legény udvarlását és elhatározta, hogy eladja birtokát és nővéréhez Jaszenevóra költözik át. Hosszas rábeszélés után Zoroída is bele nyugodott ebbe és az egész család költözött a költözőkódásra.

A leányrablás

Markovics Dusán elhatározta, hogy elrabolja a leányt. Sikertelenül próbált meggyőzni a Sztojadinovics-család egyik öreg szolgáját is, aki néhány nappal ezelőtt Meldovára utazott, ahol a leány rokonnál volt vendégszében és közölte a leánnyal, hogy nővére Jaszenevóhól megérkezett. A leány engedelmeskedett szülei kívánságainak és még aznap éjjel haza indult.

Gyanúg indultak neki az útnak és hogy megrovidítsék az utat, egy erdei ösvényt választottak.

Közéjükben egészen besötétedett, amikor egy sziklaskadékhöz értek. Az öreg szolga ekkor gyújtó gyújtott, mire Markovics Dusán ugrott elő a bozótból két társának kíséretében. A leány be-

szelgetni kezdett a legényekkel, miközben az öreg szolga eltűnt az éjszaka sötétjében.

— Akarsz a feleségem lenni? — kérdezte ekkor a leánytól a legény.

— Nem, hangzott a leány válasza.

— Ha nem leszel a feleségem, bedobunk a mélységbe.

A leány erre nem tehetett egyebet, mint mindenbe beleegyezett.

A nászjakoma előkészületei

Markovics Dusán anyja ezalatt készült a leány méltó fogadtatására. Nagy vacsorát tervezett és egész nap a konyhán foglalatzkodott. Az erdei utonállók pedig órákon keresztül árkon-bokron át vezették a megrémült leányt és csak éjjel után vezették be a faluba.

Az öreg szolga sietve szaladt előre és megeleneve a legény anyjánál, jelentette:

— Minden pompásan sikerült. Készíts gyorsan ünnepi lakomát, mert menyed Zoroída azonnal érkezik.

Az anya azonban hiába várt, mert ahogy a faluba érkeztek a leány el akart szaladni és kijelentette, hogy nem hajlandó a legényt lakásába követni.

A legények erre ütélgelni kezdtek a leányt és a leányrablók egyike rászólt Dusánra:

— Üsd le! Ha nem akar téged, ne legyen másé sem!

Erre Dusán egy nagy bottal fejbe ütötte szerelmét.

A leány segítségkérésére előszaladtak a környék lakói, mire a leányrablók legények elmenekültek. Sztojadinovics Zoroída azonban mielőtt az orvos megérkezett volna, meghalt.

A csendőrség azonnal megindította a nyomozást, melynek eredményeképpen Markovics Dusánt és társait letartóztatták.

A FÜGGÖNY MÖGÖTT

A BEOGRADI OPERA PRIMABALLERINÁJÁBAN A MOSZKVAI CÁRI BALLETT PRIMABALLERINÁJA SZUBOTICÁN FELISMERTE RÉGI TANITVANYÁT — MEGHATÓ TALÁLKOZÁS A KULISZSZÁK MÖGÖTT

Kedves meglepetés érte Szuboticán a beogradi opera balletjének primadonnáját, Froman asszonyt. A véletlen összehozta Szuboticán a prima ballerinát a moszkvai cári ballet primaballerinájával, a már hatvanöt éves Olga Sisko asszonnyal, aki Froman asszonynak első tanítómestere volt.

A találkozás megható jelenetek között történt. Mialatt a nézőtér ünnepi közönsége feszülten figyelte a ballet jelenetét és az orkeszter mélyéből finoman szállt fel a muzsika, — a kulisszák mögött egy őshaja könyező asszony ölelte át az elvesztettnek hitt tanítványt, akit az orosz forradalom zivatara elsodort mellőle, hogy tíz év után ezer kilométerekre a kupolák városától: Szuboticán újra egymásra találjon a tanítvány és tanító.

A közönség tapsolt, ezer tenyér csengett és harangozott, a függöny hibora előtt vakító reflektor fényben megjelent a fekete szemű ballerina, és a publikum semmit sem tudott arról a viharról, amely a táncosnő lelkén átizzott ezekben a percekben.

Az elkésett néző

Nyolc órakor lezárták a teremajtókat. A zenekar már az uvertűrt játszotta, amikor egy fekete ruhás magas uriaszony sietett fel a karzatra. A hallban zavartan megállt, pár pillanatig tévován le-fel sétált, kezében szinlapot szorongatva, melybe gyakran belepillantott. Egyszerre odafordult a jegyszédőhöz és oroszos dialektusban, remegő hangon kérte, hogy engedje be a nézőtérre.

— Szabad a jegyét — mondta udva-

riasan a jegyszédő.

Az asszony roppant zavarban fejt rázta, hogy nincs jegye, majd élesken, szinte hadarva, beszélni kezdett, de a jegyszédő az egészről csak Froman asszony nevét értette meg.

Értesítették Léway igazgatót, aki csakhamar megjelent és ekkor kiderült, hogy mi járásban van a megkésve érkezett jegynélküli nő.

Elmondotta, hogy a kilencvenes években a moszkvai operaház balletjének volt a primaballerinája és azt hiszi, hogy a szinlepton szereplő Froman asszony azonos az ő tanítványával, akit évekkel ezelőtt Moszkvában ő nevelt és tanított, de a forradalom után az akkor még egész kislány, eltűnt és azóta semmit sem tud róla. Kedden este véletlenül megnézte a plakátot és azon olvasta, hogy egykori kis tanítványa ma a beogradi operaház balletjének primaballerinája.

— Engedje meg — szölt könyörögve az uriaszony —, hogy bemehet a nézőtérre, csak egy pillanatra, hogy meggyőződhessék, vajon valóban ő e az. A színház igazgatója készséggel tett eleget az uriaszony kérésének és intézkedett, hogy részére pótshéket állítsanak be.

Sisko asszony mellett ott volt Léway igazgató és a Bácsmegeyi Napló munkatársa. Kíváncsian vártuk a fejleményeket. Sietve látesővet szereztünk az izgatott uriaszonynak, aki remegett a felindulástól.

— Ő az, igen ő az — sutfogta — és alig tudott a helyén maradni. A ballet első felvonását lázasan nézte végig. Al-

landóan tapsolni akart és a balkon közönsége gyakran kénytelen volt őt lepiszezni.

— Egész kislány volt, mikor utoljára láttam és nem is gondoltam arra, hogy mire viszontlátom, már primaballerina leszek.

Mikor legördült a függöny, a többiekkel együtt Sisko asszony is tombolva tapsolt. Froman asszony akkor még nem tudta, hogy a karzat utolsó sorában az egykori cári ballet ünnepelt ballerínája könnyes szemekkel tapsol tanítványának.

Zdravstvujtye!

Az első felvonás után Sisko asszony lement az öltözőbe. Odavezették Froman asszony elé, aki puderos és festékes dobozok közé elbarrikádozva a tükör előtt ült és készült a második felvonásra.

— Gyevocska! — sikoltotta az öregasszony. A kecses kis ballerínák ijedten összeüföttek.

A fekete ruhás nő, a fehér túlfátyolos csodálkozó szemű ballerínák, az öltöző titokzatossága, az éles fény, a szétdobált intim ruhadarabok, parfüm és festék illat és két zokogó nő. Froman asszony és Sisko asszony.

— Zdravstvujtye — köszönt oroszul a primaballerina és az öregasszony nyakába borult, úgy hogy annak feketé ruhája csupa puder lett. Öltözködés közben villámgyorsan pár szót váltottak. A puder úgy szálldosott a levegőben, mint a finom, fehér orosz hó. Megszóltait a csengő. A primaballerinák: az öreg és a fiatal, megölelték egymást és Fromanné szaladt fel a lépcsőn, mert kezdődött a második felvonás.

Sisko asszony újból elfoglalta helyét a karzaton és egész felvonás alatt sirt. A feleskülo zokogás sokszor megtörte a csöndet és az emberek idegessen fordultak hátra:

— Pszt!

A szinpadon pehelykönnyűséggel táncolt Froman asszony.

Sz. E.

Ötven évi börtönt

ap a a budapesti kommunista pör vádlottjai

Budapestről jelentik: A budapesti büntetőtörvényszék szerdán délelőtt hirdette ki az ítéletet Szántó Zoltán és társai bűnperében.

A bíróság Szántó Zoltánt 8 évi és 6 hónapi fegyházbüntetésre és 10 évi hivatalvesztésre ítélte.

Végi Istvánt a törvényszék 4 évi és 6 havi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre, Pohl Sándort 3 évi és 6 havi fegyházra, Kocsis Jánost 2 évi, Goszola Istvánt 4 évi, Krisz Jánost 4 évi, Löwy Sándort 3 évi és 6 havi fegyházra, Glantz Imrét egy évi börtönre ítélte a bíróság. A többiekre, összesen huszonkétévi börtön, illetve fegyházbüntetést szabtak ki. Huszonkét vádlottat a törvényszék felmentett.

Hol a kva ifikáció?

A belügyminiszter figyelmeztető leirata a vajdasági helyi hatóságokhoz

A belügyminiszter, mint értesülünk, leiratot intézett a vajdasági helyi hatóságokhoz, amelyeket arra figyelmeztet, hogy igen sok megfelelő kvalifikáció nélküli egyén agítál saját tisztviselővé való megválasztása érdekében.

A minisztérium felhívja a hatóságokat tegyék közhírré, hogy az ilyen agitáció ne okozzon zavarokat a választók körében, mert hiszen a községi választási szabályrendelet értelmében a városokban, a fogalmazóknak csak jogvégeztetek választhatók meg, rajtuk kívül pedig csak azok, akik már viseltek hasonló állást. A községi jegyzői állásokra csak jegyzői oklevéllel bírók és ezeken kívül csak azok választhatók meg, akik a községi választási rendelet megjelenése idején már községi jegyzők voltak.

Ezek a szerzett jog alapján való kivételek azonban csak egy évig vannak érvényben és az egy év letelte után városi fogalmazóknak csakis jogvégeztetek községi jegyzőknek és segédjegyzőknek pedig csak jegyzői oklevéllel bírók választhatók.

Amint ez a rendelet is mutatja, rendkívül sürgős a jegyzői tanfolyam felállítás, mert máskülönben egy év múlva nem lesz elegendő okleveles jegyző a jegyzői állások betöltésére

HIREK

VÁROSI MOZI. Csütörtöktől vasárnapig nagy slágerfilm: *A hőbortos Lola.* Film a pajkos lányról, aki két férfit gyógyított ki a szerelm betegségből. Szereplők: Tily Schneider, árnevén Lola Cornero Lillian Harvey, Bendler, varieté igazgató Harry Hahn. A társa Hans Junkermann. A társa felesége Julia Junkermann. Impresszárió Szőregy Gyula.

Pavle herceg Noviszadon. Noviszadról jelentik: Pavle herceg kedden este a gyorsvonattal Beogradból Noviszadra érkezett, ahol a pályaudvaron dr. Borota Branislav polgármester, Mihajlcsics Sztanoie főkapitány fogadták és üdvözölték a herceget, aki dr. Dungserszki Gedeon nagybirtokos látogatására érkezett. Dr. Dungserszki Gedeon a város részéről történt üdvözlés után a herceggel és a kíséretében volt Spuzsics őrnagy hadsegéddel autóbá szállt és vendégével a városba hajtattatott. A herceg tiszteletére dr. Dungserszki Gedeon szükkörü ebédet adott. A herceg dr. Dungserszki Gedeonnál volt megszállva és szerda reggel autóján Csábc és onnan a Dungserszki-birtokokra hajtattatott, ahol egész napot át vadászott. A vadászaton Dungserszki György nagybirtokos is részt vett. Pavle herceg szerda este visszaérkezett Noviszadra.

Manojlovics Dusán főispán Beogradban. Manojlovics Dusán, Szubotica város főispánja szerdán reggel Beogradba utazott. A főispán hivatalos ügyek elintézése végett utazott el és referálni fog a községi választások eredményéről Vukicsevics Velja miniszterelnöknek.

Dr. Meridrachszky Miklós, Vrsac város új rendőrfőkapitánya elfoglalta hivatalát. Vrsacról jelentik: Dr. Meridrachszky Miklós Vrsac város újonnan kinevezett rendőrfőkapitánya elfoglalta hivatalát. Az új főkapitányt eből az alkalomból Vrsac város lakossága nemzeti ünnepre való tekintettel, még ünnepélyesen részesítette és tisztelői pénteken este többszáz személyes bankettet rendeznek dr. Meridrachszky Miklós tiszteletére. Todorovics S. rendőrfőkapitány, aki két évig a becskeréki rendőrség kihágási ügyosztályát vezette közmegelegedésre, szintén elfoglalta hivatalát.

Időjárás. A Meteorológiai Intézet jelenti: Nyugatra forduló szelekkel lassu hőszűvadás és jobbára borult, csapadékos idő valószínű.

Tanári áthelyezések. Becskerékről jelentik: A közoktatásügyi miniszter Vörgucsini Gávra és Pallkucsini Róka becskeréki gimnáziumi tanárokat Kikindára, Babin Szofia kikindai gimnáziumi tanárnót pedig Becskerékre helyezte át.

Személyi változás a beogradi tartománygyűlés pénzügyi bizottságában. Becskerékről jelentik: A beogradi tartománygyűlés pénzügyi bizottságába, a dr. Váradai Imre lemondása következtében megüresedett tagsági helyre, egyhangulag Petrovics Vaszilije becskeréki tanfelügyelőt választották meg.

Mitrovdán, nem Mindszentek. A pacséri templom bétrányról szóló tudósításunkba véletlen hiba csuszott be. Kedden nem Mindszenteket ünnepelték a pacséri szerb templomban, mert ezt az ünnepet a görögkeleti egyház nem is ismeri, hanem Mitrovdánt, Szent Demeter napját, ami igen sok szerb család-
nak keresztvási ünnepe.

A belügyminiszter visszahelyezte állásába Sztarakanizsa főkapitányát. Beogradból jelentik: A beogradi kerületi főispán a múlt hónap végén fölmentette állásából Petrovics Gy. Nikolát. Sztarakanizsa rendőrfőkapitányát és helyébe Miodragovics Gyurót nevezte ki. A belügyminiszter most táviratilag visszahelyezte állásába Petrovics Gy. Nikolát, ami Sztarakanizsán pártkülönbösg nélkül nagy megnyugvást keltett, mert a főkapitány hivatali működésével teljes mértékben kiérdemelte a város lakosságának bizalmát.

Főesperes választás a bácskai evangélikus egyházmegyében. Noviszadról jelentik: A bácskai evangélikus esperesség Szmich Gyula sztaribecsei gyógyszerész, egyházmegyei világi elnök és Schindler Márton alesperes elnökletével szerdán délelőtt a noviszadi evangélikus templomban zsinatot tartott, amelyen valamennyi egyházközség képviselői és lelkészei jelen voltak. Döntött a zsinat a Wack Péter jareki lelkész elhalálzásával megüresedett főesperesi tisztség betöltése ügyében. Elrendelte a főesperesválasztást, amelynek vezetésére szavazatszedő bizottságot választottak. A bizottság elnöke Roth Albert sztaribecsi lelkész. Minden egyházközségben december 10-ikéig megéltik a választást, amelynek eredményét december 12-ikén fogják kihirdetni. A noviszadi evangélikus egyházközség német lelkésze Mornau Frigyes választották meg, a szlovák hívők lelkésze továbbra is Petrovics Mirkó marad. Mornau látja el egyúttal az iskolákban az evangélikus hitoktatást.

A szuboticei szokolegyelet összejövetele és előadása. A szuboticei szokolegyesület szombaton este tartja szokásos összejövetelét a Horváth-vendéglő különtermében. Vasárnap délután az egyesület helyiségében a főgimnáziumban, előadást rendeznek, amelyen Gárics János főgimnáziumi igazgató fog előadást tartani a szokolegyesület céljairól.

Uj község alakul a dél-báti homokpusztán. Vrsacról jelentik: Izbiste községtől délre a dél-báti homokpusztánban egy új község felállítását tervezik. Az előkészületek már előrehaladott stádiumban vannak és a terv keresztülviteléhez a kormány támogatását is biztosították. Az új község neve Kuba lesz és Izbiste, Ulma, Zagojice, Parta, Oresac, Kaitaszevo és Jaszenova délbáti községekből telepítenek ide négy-öt száz családot.

Minden étkezésnél és minden asztalon

az Ovomaltinnek a diszhe'yet kellene adni a magas tápértéke folytán, amely az Ovomaltinet biztos szerré teszi a testi jóérzés megszerzésére minden korban.

A gyermekeknek, akiknek az okszerű fejlődéshez szükséges alapanyagokat teljes mértékben kell megadni, felnőtteknek, akiknél a létfenntartásért folytatott nehéz munka a testi kimerülés állandó veszélyét jelenti, az agognak, akiknek az erőteljes táplálkozás az élet kulcsa, mindezeknek sürgösen szükséges az

OVOMALTINE

Ártható minden gyógyszerárban, drogeriában és a jobb és megkerkedésekben a következő árakon: 100 gramm Din. 18-50, 250 gramm Din. 36-25 és 500 gramm Din. 61-25

Kérjen erre a lapra való hivalkozásnál ingyemintát az alanti cégtől

Dr. A. Wander D. D. Zagreb

Állandóan emelkedik a zagrebi egyetem hallgatóinak száma. Zagreből jelentik: A zagrebi egyetem kimutatása szerint az egyetemi hallgatók száma évről-évre emelkedik. Az elmúlt szemeszterben 3490 hallgatója volt az egyetemnek, a mostani szemeszterre pedig már 3571 hallgató iratkozott be. A diákok közül 2919 jugoszláv, 652 ideger állampolgár. Az egyes tartományok szerint a hallgatók így oszlanak meg: Horvátország, Szlavónia és Muravidék területéről 1637, Szlovéniából 121, Dalmáciából 377, Bosznia-Hercegovinából 387, Szerbiából 148, Montenegróból 21 Vajdaságból 217, Délszerbiából 11. A külföldiek közül 42 magyar, 15 csehszlovák 25 lengyel, 279 orosz, 7 román, 4 amerikai, 137 olasz, 24 bolgár, 3 német, 25 osztrák, 1 egyiptomi állampolgár van. A legnépesebb a jogi fakultás, utána következik a filozófia, aztán az orvosi fakultások. A fakultások közül az orvosi esett vissza legjobban, melynek az elmúlt szemeszterben 510, jelenleg 480 hallgatója van.

Dr. Wilhelm Adolf ünneplése. A szuboticei orvosok — mint jelentették — diszünnepséget rendeznek dr. Wilhelm Adolf ötvenéves orvosi működése alkalmából. A ritka jubileumra az orvosok latin nyelvű, értékes emlékalbumot készítettek és azt szombat este a Bátrány-szállodában tartandó ünnepi banketten fogják az ünnepeitnek átnyújtani.

Zsidó istentisztelet. Noviszadról jelentik: November 11-től kezdve a noviszadi zsidó templomban a péntek esti istentisztelet 12 órakor kezdődik.

MINDENKINEK TUDNI KELL, hogy DOUGLAS FAIRBANKS nek évenként csak egy filmje van, de az világátrékelő. Lifka, nov. 14-20.

Előadás Maeterlinckről. Noviszadról jelentik: Petrovics Szvetisláv, a Beogradban megjelent Srpski Književni Glasnik irodalmi folyóirat szerkesztője szerdán délután hat órakor a noviszadi népegyetemen előadást tartott Maeterlinckről. Az előadást nagyszámú közönség hallgatta végig.

Épül a titeli közuti hid. Noviszadról jelentik: A titeli közuti hid építési munkálatai serényen folynak. A szerkezet ugyanazokra a pillérekre kerül, amelyekre a néhány hét előtt elkészült új vasuti hid szerkezete nyugszik. Az alkotórészeket a dortmundi Klöhne cég szállította, amely a noviszadi közuti hidat is építette, szintén a jóvátételi számla terhére. Eddig százhatvan vagon alkatrész érkezett, a napokban újabb száznyolcvan vagon érkezése várható. November 22-ikén tartják meg a hid szerelési munkálataira az árlejtést és a szerelés január elsején kezdődik meg.

FEKETE KALÓZ. Douglas Fairbanks egyet' en remekműve, a szezon nagy eseménye. Lifka, nov. 14-20.

A letartóztatott noviszadi apácákönkő ügye és a Bácsmegyei Napló. Polexina nővérek, a noviszadi apácák zárda letartóztatott főnökönkőjének ügyében a rendes bírói fórumok határozatot hoztak s mi a kínos ügyvel nem is kívánunk tovább foglalkozni. E helyütt csupán azt akarjuk még kiemelni, hogy sem tegnapi cikkünk címe, sem a letartóztatás tényéhez fűzött reflexiók nem a lap noviszadi szerkesztőségének a tollából erednek, hanem mindez a lap szerkesztője tartja lehetővének, jogellenesnek, hogy egy Magyarországból érkezett imakönyv tartalma, vagy egyik imádsága miatt valakit letartóztassanak akkor, amikor a Magyarországból beérkező lapokat abból a *mindenképpen helyes megállapításból* kifolyólag engedni terjeszteni az állami rendészeti hatóság, hogy az SHS királyságnak semmi oka sincs arra, hogy bármilyen tekintetben is tartson valamit Magyarországtól, vagy a magyar propagandától. A letartóztatást mi olyan súlyos igazságszolgáltatási lépésnek tartjuk, amivel csak legvégső esetben szabad és lehet élni. Épen ezért megérjük, ha a lövöldöző turjai postamester letartóztatásával csinján hámnak de nem tudjuk megérteni, hogy milyen fontos igazságügyi szempontok tették szükségessé egy közszélelet érdemlő felekezet előkelő funkcionáriusának a letartóztatását. A várható büntetés nagysága? Ha azért büntetés jár, hogy valakinek az imakönyvében olyan imád-

»Blaupunkt«

KAPHATÓ MNDENÜTT ÉS A JUGOSZLÁV FÖLTERAKATBAN: IDEAL WERKE SUBOTICA Vuko:iceva ulica

ság is van, amely Szent István országáért fohászokodik, akkor össze kell szedni valamennyi felekezeti imakönyvet, amelyben még Ferenc Józsefért imádkoznak. *Mi a legjobb államérdeknek a törvények feltétlen tiszteletét tartjuk s a törvény egyformán mér mindenki számára. Azt hogy pártszempontból, vagy üzleti érdekből, a hatósági büntetőapparátusért kiabálnak, mi denunciaciónak tartjuk s hogy e denunciaciót alapulannak mondotuak, nincs okunk visszavonni.*

Uj vizsgálóbíró Kikindán. Kikindáról jelentik: A noviszadi tábla elnöke, Popusina Petar kikindai vizsgálóbírói felmentette és helyébe Jerotjevics Jordán törvényszéki bírót nevezte ki egy évi időtartamra.

FEKETE KALÓZ. Douglas fairbanks világátrékelőjának minden centiméterre TECHNIKOLOR színekben készült remekmű, ilyen filmet még SZUBOTICÁN NEM LÁTTAK SOHA! Lifka, nov. 14-20.

Még egy letartóztatás a turjai vérengzés ügyében. Noviszadról jelentik: A turjai vérengzés ügyében Zeremeszky Száva postamestert a csendőrség szerdán beszállította a noviszadi ügyészség fogházába. Dr. Novák Tomisláv vizsgálóbíró azonnal kihallgatta a postamestert, aki elmondotta, hogy önvédelemből használta a vadászfegyvert. Az ügyészség rendelkezése letartóztatta a turjai csendőrség Maletin Triba földmivest is. A lefolytatott vizsgálatból és Zeremeszky kihallgatásából az a tényállás alakult ki, hogy a vérengzést megelőzően Maletin Triva vezetésével egy csoport szidalmazta Zeremeszky postamestert és bántalmazta ennek anyját, mire Zeremeszky hazarohant és vadászfegyvert vett magához, amellyel tettét végrehajtotta. A vizsgálóbíró szerdán kiutazott Turjára, hogy kihallgassa Zeremeszky Ruzsicát, akit a vadászfegyver szintén eltalált és életveszélyesen megsebesített. Különös érdekessége a történetnek, hogy Zeremeszky Száva, aki hadirokkant és jobb karját nem tudja használni, balkezével sütötte el vérengző fegyverét.

Felhívás a róm. kath. hitközségi adók fizetésére. A római kath. hitközség értesíti a hitközségi tagokat, hogy Szubotica város tanácsa ez év július 2-án kelt 8944/1927. számú határozatával elrendelte a hitközségi adóknak végrehajtás utján való behajtását. Felhívják ezért az adóköteleseket és hátralékosokat, hogy kötelezettségüknek november 15-ig tegyenek eleget, mert ellenkező esetben a hatóságok kényszerülve lesznek a törvényes rendelkezések értelmében szigorúan eljárni.

— Dollárt lopott egy amerikai levélből a topolai levélhordó. Topoláról jelentik: A csendőrség letartóztatta Novoszel Mátyás topolai levélhordót, aki egy Amerikából érkezett ajánlott levélből öt dollárt kilopott. Özevgy Beer Ignác né címeire érkezett a levél, amelybe amerikai hozzátartozói néhány dollárt tettek. Az asszony azonban öt dollárral kevesebbet talált a levélben, mint amennyiről irtak. Véletlenül megtudta, hogy Novoszel levélhordó öt dollárt váltott be egyik bankban. Feljelentette a levélhordót, akit a csendőrök előállítottak. Novoszel József, aki egyébként mindig pontosan el látta hivatalát, azzal védekezett, hogy a lopást részegségében követte el és részeg volt akkor is, amikor a pénzt beváltotta.

Jaczkó János művészenekara e hó 12-ikén, szombaton tartja bucsuestélyét a Beograd-kávéházban.

Messze földön, messze tájon csak a vrbszi
GAYER BUTOR
dicséretét halló n 7232

— Halálba menekült sikkasztó. Kassáról jelentik: Schenk Ferenc rózsahegyű ügyvéd-gyakornok főnökétől háromezeröttszáz csehekronát elikkasztott. Később attól félve, hogy sikkasztására rájönnek, megszökött Rózsahegyvről és napokon keresztül szülei sem tudták, hol van. Hétfőn azután kiderült, hogy Schenk a Pozsony-prágai vonat egyik fülkéjében melbelőtte magát és azonnal meghalt.

— Eljegyzés. Isaszegi Tóth János fakereskedő és földbirtokos leányát, Jolyt (Bácska-Topola) eljegyezte Vitsék Sándor földbirtokos (Kula). (Mindem külön értesítés helyett.)

SOK FILMET LÁTOTT MÁR, DE OLYAT, MINT DOUGLAS FAIRBANKS FEKETE KALÓZA, SOHA! VILÁGVÁROSOKKAL EGYÜTT MUTATJA BE A LIFKA! Nov. 14—20.

— Veszettkutya garázdálkodása Petrovoszelón. Petrovoszelóról jelentik: Máriás Pál petrovoszelói földműves kutyája megveszett és megmaria az udvarban lévő macskákat és baromfiakat. A megmarit baromfiakat, Rostás Ferenc cigány családja elfítte és megette. A baromfiakból nyolcan ettek, akiket a rendőrség Máriási Pállal együtt a noviszadi Pasteurba szállított.

NOVISAD, ORBAN-PENSIO

Vizvezetési, mosdók, melegvízfűtés.
TELJES PENSIO 70—90 Línár
Abonenseknek engedmény. Telefon 25—36

— Futballisták motorkerékpár szerencsétlensége. Kassáról jelentik: Tabiczky Ferenc és Kleits Kálmán kassai futballisták, Szépsi községből, ahol futballoztak, motorkerékpáron akartak visszatérni Kassára. Utközben azonban a száguldó kerékpár felborult és utasai eszméletlenül kerültek el a földön. Mind a kettőjüket egy teherautó vette fel és beszállította a kassai kórházba, ahol megállapították, hogy Tabiczky agyrázkódást, Kleits pedig koponyacsonttörést szenvedett.

Elhanyagolt meghűlések gyakran a legveszélyesebb következményekkel járnak. Köhögés, a légzőszervek hurutos megbetegedései, rekedtség ellen évtizedek óta kitünően bevált szer a Kaiser-féle mellkaramella, amely az egész világon ismert és amely eredeti minőségben majdnem minden gyógyszerárban és drogériában ismét kapható.

— Véres éjszakai revolverharc banditák és rendőrök között Prágában. Prágából jelentik: Prága ugynevezett óvárosában izgalmas harc folyt le az elmúlt éjjel rendőrök és banditák között. A Rott-féle vaskereskedő cég házmestere este észrevette, hogy a ház pincéjében betörők rejtőzködtek el és azonnal értesítette a rendőrséget. A rendőrség megérkezésekor az egyik pincenyíláson három bekormozott arcú alak mászott ki az uccára és futásnak eredt. A rendőrök üldözőbe vették a banditákat, akik erre lövöldözni kezdtek, mire a rendőrök is fegyvert használtak és az egyik menekültöt agyonlőtték. Két társa elmenekült

SZÍNHÁZ

Balletest a szubotícai színházban

A beogradi színház ballet együttese vendégszerepelt kedden Szubotícán. A színházat zsufoltság megtöltő közönség meleg szeretettel fogadta a vendégeket és minden egyes szám után frenetikus tapsvihar zúgott fel. A nagy lelkesedést, a forró sikert meg is érdemelték a beogradi művészek. Először Adam »Gizella« című kétfelvonásos balettjét adták elő. Ebben különösen Froman és Fromanné arattak rendkívül nagy sikert. A ballet koreografiája, amely Fortunata műve, elsőrangú és pompásan kihozza a mesét, a kitünő rendezés is Fortunata ur érdeme, kár azonban, hogy a diszlemezésben nem álltak rendelkezésre megfelelő eszközök. A kisebb szereplők közül főként Vasziljeva kisasszony, a tündérkirálynő megszemélyesítője és Nemirova asszony, Gizella anyja tunket ki, de kiválóak voltak a többiek is és különösen a kar, amelynek minden tagja tökéletesen otthon van a táncművészetben.

A két felvonásos pantomim után kisebb táncjelenetek következtek, amelyek közül főleg a modern elgondoláshu és a groteszk táncok arattak sikert. Így különösen Levi kisasszony és Krsztics »Cake-Walk«-ja tetszett, amelyet Debüsszi zenéjére táncoltak és amely után főleg a karaton elhelyezkedett fiatalok lelkesedése egészen az eksztázisig emelkedett. Epen ilyen nagy és nagyon megérdemelt sikert aratott a »Trepak«, amelyet Csajkovszki muzsikájára táncoltak Smolkov asszony, Zibin és Lebedev. Olenjina és Vasziljeva kisasszonyok (Valse Viemoise), Froman és Fromanné (Humoreszk, Moment musical, Kineska) is nagyon jók voltak és a kar a Liszt rapszodiában produkált kitünőt. A jelenetek koreografiája Froman asszony tökéletes munkája.

A zenekar nagyszerű teljesítményéért Matacsics karmestert ünnepelte a közönség.

A vén gazember a szombori magyar színházban

Szomborból jelentik: A magyar színház társulat kedd este csekélyszámú közönség előtt Mikszáth-Harsányi »A vén gazember« című színművét mutatta be mérsékelt sikerrel. A regényből készült dráma néhol kissé vontatott és csak gyorsan pergő előadásban élvezhető teljesen, a cselekménynek ezt a friss perdülését azonban ezúttal nem kaptuk meg az előadástól.

Annál több jót mondhatunk Földessy Sándor igazgatóról, aki a címszerepben csak most mutatkozott be valóban a szombori közönségnek. Hiánytalan, minden legkisebb nüanszában is finoman kidolgozott művészi alakításával bizonyosságot tett arról, hogy kitünő színész, aki erőssége minden drámai együttesnek Pompás kabinetalkításával egészen meghódította a közönséget. F. Kramer

Mária eddigi sikereihez méltóan csatlakozik az az alakítás, amit Mária szerepében nyújtott. Bájos, szeretetreméltó lány-portréjával újból belbizonyította, hogy milyen sokoldalú színésznő. Az együttesből még kiemelkedtek Kolozs Ernő, Gálh-Gertler Viktor, Nyáray Rezső és Tarnai Béla, a többiekéről azonban ezúttal a legnagyobb jóindulattal sem mondhatunk semmi jót. Az együttesben a kisebb szereplők is remélhetőleg javulni fognak, ha a szintársulat tagjai jobban összeszoknak.

sz. m.

SPORT

Vasárnap folytatódnak a bajnoki küzdelmek

Szubotícán három mérkőzés lesz Bácska—Szubotícai ZsAK — Szombori Sport — Szub. Sport — Szand—S-MTC

Hosszabb szünet után vasárnap újból megindul a bajnoki kampány. Az elsőosztályú bajnoki mérkőzések közül Szubotícán három mérkőzést bonyolítanak le.

Bácska—Szubotícai ZsAK és Szubotícai Sport—Szombori Sport mérkőzés a Bácska-pályán lesz.

A SAND—SzMTC meccset pedig a SAND Szegedi-uti pályáján játszzák le. A legnagyobb érdeklődés a Bácska—ZsAK találkozását előzi meg, mely délután félhárom órai kezdettel kerül eldöntésre. A vasutasok eddig ugyszólván minden esztendőben elhódítottak pontokat a bajnokjelölttől és rendszerint olyan kritikusan periódusban, amikor a favoritoknak minden pontra égető nagy szükségük volt. A Bácska a két Copkó letiltás miatt tartalékkal lesz kénytelen kiállni, de a ZsAK-ból is hiányozni fog a klub által megrendszabályozott Budanovics III, akit Cvetkovics helyettesít. A papírfőforma alapján a Bácska a mérkőzés favoritja, az erőkülönbség azonban nem olyan nagy, hogy a vasutasok esetleges sikere meglepetés számba mehessen. A Szubotícai Sport—Szombori Sport küzdelme is igen érdekesnek ígérkezik. A két jókvalitású csapat körülbelül egyenlő játékerőt képvisel és a győzelmet az szerzi meg, amelynek pillanatnyilag jobb nejeja lesz.

A Szand—SzMTC mérkőzés, mely a szegedi-uti pályán kerül lejátszásra,

a bajnokcsapat legkomolyabb erőpróbiája. A vasas-csapat annak dacára, hogy eddig igen kevés győzelmet aratott rendkívül veszélyes ellenfél, mely ha a balszerencse nem ildözi, a vezetőcsapatoktól is elhódíthat pontokat. A SAND legutóbb nem mutatott biztató formát. Lehetséges azonban, hogy a bajnoki mérkőzésen újra kibontakoznak az együttes nagy képességei. Ebben az esetben pár góllal biztosan megszerzi a pontokat, de ha az elmarad, az SzMTC legalább egy pontot elhódít tőle.

Szentán a ZsAK a Szombori Szokot látja vendégül. A mérkőzés nivós küz-

delmet és eldöntetlent ígér. A Vrbszi SC a Szombori ZsAK-al csap össze. A győzelemre mindkét csapatnak vannak esélyei. A vasárnapi mérkőzések után már csak egy-két mérkőzése van hátra minden csapatnak és így vasárnap az öszi forduló helyezési sorrendje körülbelül már kialakul.

TŐZSDE

Zürich, nov. 9. (Zárlat.) Beograd 9.13, Páris 20.365, London 25.25 és ötnyolcad, Newyork 518.575, Brüsszel 72.26, Milánó 28.31, Amszterdam 209.20, Berlin 123.57, Bécs 73.20, Szófia 3.745, Prága 15.37, Varsó 58.20, Budapest 90.85, Bukarest 3.21.

Szentai gabonárak, nov. 9. A szerdai piacon a következő árak szerepeltek: Buza 282.50—285 dinár, tengeri téli szállításra 180 dinár, tavaszi szállításra 185—187.50 dinár, takarmányárpa 220 dinár, sörárpa 240 dinár, zab 180 dinár, bab 330 dinár, rozs 270—275 dinár, heremag 1850 dinár, őrlemények: 0-ás liszt gg 460 dinár, 0-ás g 460 dinár, kettős főzöliszt 440 dinár, ötös kenyérliszt 420 dinár, hetes 320 dinár, nyolcas 210 dinár, daraliszt 195 dinár, korpa 195 dinár. Irányzat: változatlanul lenyha. Kínálat, kereslet: csekély.

Szombori terménytőzsde, nov. 9. Buza bácskai vasut 287.50—292.50, rozs bácskai vasut 71—72 kilós 285—290, zab bácskai vasut 217.50—220, árpa takarmányi 61—62 kilós 215—220, takarmányi 63—64 kilós 230—235, tavaszi 65—66 kilós 250—255, tengeri bácskai vasut 212.50—215, száritott tengeri szerémi vasut 205—210, bab fehér nem válogatott 5—7 százalékos 325—330, lisztek: 0gg 410—430, 0g 410—430, kettős 390—410, ötös 360—380, hatos 250—260, nyolcas 190—200, finom korpa 170—175. Irányzat: változatlan. Forgalm: 55 vagon.

Noviszadi terménytőzsde, nov. 9. Buza bácskai 78—79 kilós 2. százalékos 207.50—200, bánáti 282.50—285, rozs bácskai 72 kilós 2. százalékos 280—290, árpa 245—250, zab bácskai 220—225, tengeri bácskai régi 215, tengeri bácskai új 185—187.50, bánáti régi 215, bab új fehér 360—370, lisztek: 0g és 0gg bácskai 410—420, kettős 390—400, ötös 370—380, hatos 310—320, hetes 250—260, nyolcas 195—200, korpa 170—175, griz bácskai 430—440. Irányzat: tengerinél élénk, egyébként változatlan. Forgalm: 56 vagon.

Budapesti gabonátőzsde, nov. 9. A gabonátőzsdén tovább folytatódott az árhanyatlás és ugy a határidő-, mint a készárupiacon csak alacsonyabb áron lehetett az árut elhelyezni. Hivataltos árfolyamok pengő-értékben a határidőpiacon: Buza márciusra 31.32—31.42, zárlat 31.34—31.36, májusra 31.60—31.62, zárlat 31.60—31.62, rozs márciusra 29.28—29.42, zárlat 29.36—29.38, tengeri márciusra 24.92—25, zárlat 29.36—29.38, tengeri márciusra 24.92—25, zárlat 24.90—24.92. A készárupiacon: Buza 29.65—30.65, rozs 27.10—27.25, zab 20.75—24.50, sörárpa 26—31.05, korpa 17.25—17.50, köles 23—24, tengeri 24.75—24.70, repce 43—44.

Budapesti értéktőzsde, nov. 9. Magyar Hitel 87, Osztrák Hitel 54, Kereskedelmi Bank 124.5, Magyar Cukor 221, Georgia 17, Rimamurányi 124.6, Salgó 74.6, Kőszén 718, Bródi Vagon 2.6, Beocsáni Cement 267, Nasicé 174, Ganz Danubius 180.5, Ganz Villamos 173, Atheneum 33.5, Nova 46.5, Levante 26.6, Pesti Hazai 231. Irányzat: javuló.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Vukovár 160 (—2), Palánka 145 (—7), Noviszad 138 (—8), Zemun 90 (—14), Szmederevó 212 (—6), Orsova 180 (—9), Dráva: Oszijek 72 (+2), Száva: Mitrovica 172 (—8), Beograd 54 (—10). Tisza: Szenta 22 (—8), Titel 137 (—7).

Fáradt

Idéges, túlfeszített szellemi vagy testi munkát végző emberek kötelessége, hogy szervezetük működésének egyensúlyát biztosítsák. Az orvostudomány megállapította, hogy a leggazdagabb táp állkozás mellett is elveszitheti a szervezet munkabírását, tetterejét, rugalmasságát, ha nem veszünk a szervezetbe elelegendő vitamint, mégpecig nyers állapotban, mert a főzés rendszerint elpusztítja, de legalább is erősen csökkenti a vitamintartását.

Arnea vitamintápszer

iszleles, jéizű csokoládében tartalmazza a szükséges vitaminokat, melyek az idegrendszert erősítik a vért szaporítják a közérzetet élénkítik és a szervezet működését szabályozzák. Arnea vitamintápszer mindenütt kapható. Egy doboz ára 22 dinár. Kérni a JJA Noviszad bárki kívánságára ingyen küldi dr. Munk Arthur szubotícai főorvos tollából. »Mit kell tudni mindenkinek a vitaminról« című munkáját.

Aki még nem ismeri, kérdezze meg orvosát!

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

Várható-e tultermelés?

Irta: Guglielmo Ferrero

Igaz-e, hogy a világ ismét átsikamlík a tultermelésnek olyan korszakába, mint amilyent Európa és Amerika már átéltek a háborút megelőző tíz éven keresztül? Több tény teszi jogossá ezt a feltevést.

A szénben való szükségnek, amely a világot a háború folyamán és a béke első esztendejében kinozta, most már vége. A hosszantartó angol sztrájk a múlt esztendőben olyan tultermelést idézett elő, amelyet mindenütt éreznek. Mert hogy pótolják azt a százhusz millió tonna angol szenet, amit a sztrájk kivont a világpiacról, az amerikai és francia és a német bányák megnövelték termelésüket. És nem csökkentették akkor sem, amikor az angol bányák ismét megkezdték a munkát, ennek a következménye aztán az, hogy a régi és az új termék elárasztja az összes piacokat, az árak zuhannak, a bányák pedig arra kényszerülnek, hogy az elkeseredett versenyt fölvegyék.

A petróleumtermelés hat hónap óta jobban megnőtt Amerikában, mint azt az egész világ szükségletei kívánják. A petróleum-részvénytársaságok összes gyűlései visszhangoznak a panasztól és a bőrcék megrémült aggodalommal szemlélők a folyékony tüzelőanyag legközelebb várható jövőjét. A gabona- és gyapotárak is estek, mert állandóan növekszenek a szükségleteket felülmúló termelés előadási nehézségei. A gyapot is teljesen lezuhant, csak mostanában emelkedtek kissé az árak.

A szén, a petróleum, a gyapot, azt mondhatnánk, alapvető árucikkek. Ha felülmúlják a keresletet, előrelátható, hogy a tultermelés általánossá lesz és az összes fogyasztási cikkek árai többé-kevésbé esnek. Az olcsóságot, amit tíz esztendő óta az összes családok és gazdák szüntelenül hiába követeltek a kormányoktól, most nagylelkűen megcsinálja a természetek ez a természetes játéka. Azok, akik tíz esztendőn keresztül sirtak az olcsóság után s átkozták a drágaságot, mint a mindennapi életnek leggonoszabb csapását, vajjon megvan-e elégedve most, hogy kívánságuk végre teljesül?

A tultermelés a bőséget akarja jelenteni. A bőség pedig annyit akarna jelenteni, hogy könnyebb a megélhetés mindenkinél, jelentené tehát az egyetemes jólétet, ha a világ dolgai a józan ész követelményeivel állandóan összhangban volnának. Ámde a világ dolgai gyakran szövevényesek, szeszélyesek s olyan személyek meg érdekelt kormányozzák őket, amelyek nem értik meg egymást. Az igazság az, hogy a mai világ jól érzi magát, de ugyanakkor szenved is a bőségi időszak miatt. Mert ha valaki örül, akkor van olyan is, aki szenved miatta. A gyárosok, kereskedők, a munkások sanylik; a közalkalmazottak, az intelligencia, a középosztálybeliek, szóval azok, akik a szerény fix jövedelemből élnek, örülnek neki.

Könnyen megérthető, hogy az ipari vállalkozók, a kereskedők bőségesen és jóval könnyebben tesznek szert haszonra, ha az árak magasak, amikor a piac nincs túlságosan megtelítve és a kereslet nagyobb mértékű, mint a termelés. Az ilyen időszakokban a haszon nagyobb, amellyel könnyű; a verseny, vagyis az eladásra fordított erőfeszítés kisebb mértékű. De ugyanez a dolog érvényes a munkásokra is, mert hiszen az ő munkabérek nagyon ingadozóak,

könnyen növelhetők vagy csökkenthetők. Ha az ipar a keresletnek csak nagy erőfeszítéssel tud eleget tenni, ha nagy áron ad el és sokat nyer s kénytelen fokozottan termelni, — nincs figyelemmel a munkabérekre. A munkások ilyenkor könnyen tudják emelni munkabérciket, úgyhogy az felülmúlja a megélhetés költségeit; ilymódon javítani tudnak állapotukon. Ezt láttuk a háború folyamán.

Most már az ellenkező esetben, a tultermelés korában, az ipar, minthogy kénytelen a túltelített piacokon olcsón eladni, keveset nyer, ezért nagyon szűkebbé lesz a munkáskezzelek szemben; csökkenti a munkát és a munka jutalmát, amennyire csak lehet. A munkások pedig alacsonyabb munkabéren kénytelenek szembenézni a munkanélküliség hosszabb-rövidebb időszakaival. Jóllehet az árucikkek ára csökkent, könnyen megtörténik, hogy a munkabérek sokkal jobban csökkennek mint a megélhetés költségei, ilymódon a munkás annak ellenére, hogy az árak estek, kénytelen szűkebben élni, mint a drágasági időszak alatt.

Ellenkező helyzetben vannak a középosztálybeliek, az alkalmazottak, az intellektuális és a kistőkészek. Az ő fizetésük és jövedelmük állandóbbak lévén mint a munkások munkabérei, kevésbé és nehezebben növekednek az általános jólét idején, de viszont kevésbé és lassabban csökkennek a tultermelés és a munkanélküliség korában. Innen van, hogy a drágasági periódusban és az iparra nézve kedvező korszakban, mint amilyen 1914-ben kezdődött, a nélkülözések korszakát élük a középosztálybeliek, akik, minthogy fizetéseiket és jövedelmeiket nem tudják a magasabb árnyívóhoz alkalmazni, kénytelenek csökkenteni igényeiket. Ellenkezőleg: a tultermelés időszaka, mint amilyen most látszólag kezdődik, a fölemelkedés időszakát jelenti ezeknek az osztályoknak, minthogy a megélhetés költsége egyre jobban és gyorsabban csökken, mint az ő fizetéseik vagy jövedelmeik, ami viszonylagos megkönnyebbülés számukra.

Megfordul-e vajjon még egyszer a szerencse kerek? A helyzet, amely 1914 óta mostanig megszilárdultnak látszott, most egyszerre felborul? 1914 óta többé-kevésbé minden országban, miatt az élet drágult, és a munkások, a parasztok, az ipari vállalkozók, a kereskedők gazdagodtak, tivornyáztak s növelték a fényűzést, — az alkalmazottak, a tanárok, az írók, a tudomány emberei és a kistőkés szűkös életre voltak kárhóztatva, hacsak bele nem zuhanak a nyomorba. Ha mostan a tultermelésnek eléggé hosszú időszaka kezdődik, a világ olyan folyást vesz, amely az 1900-tól 1914-ig terjedő korszakhoz hasonló. A megélhetés költsége csökkent; az ipar, a mezőgazdaság, a kereskedelem kénytelen sokat dolgozni és szerény jövedelemmel megelégedni; lehetetlen lesz most már néhány esztendő alatt horribilis vagyona szert tenni; a munkásoknak meg kell elégedniük a szerényebb munkabérral és a középosztálybeliek ismét megelik, legalább részben, azt a könnyebb életet és nyugalmat, amelyet elértek a XX. század első tíz esztendejében, amely az ő aranykoruk volt.

Tehát a szerencse utolsó filvirradásának vagyunk-e ma tanúi? Kívánatos volna ez legalább Európában és főképen

politikai okokból. A középosztály az, amely a mai civilizációhoz a legtöbb részt adta, amely legtevékenyebb, legműveltebb, kormányozza az államot, igazgatja az ipart, a bankokat, fenntartja a kulturális hagyományoknak minden formáját: művészetet, tudományt, irodalmat és a szabad foglalkozásokat. Ha a középosztály tönkremegy és ha képtelenné válik arra a felkészültségre,

amire feladatának betöltéséhez szüksége van, ha megrontja a korrupció, ha elkeseríti a forradalmi szellem, akkor az állam, az ipar, a társadalom elsorvadnak és vége van annak a műhelynek, ahol az ő legjobb szerszámjaik készülnek, végül a nép legjobb vezetőit és legjobb tanítómestereit elveszíti.

Ez a veszedelem fenyegeti Európát. Ez az a legnagyobb csapás, amit az elmúlt esztendő háborúi és forradalmi előidézték. Ha tultermelési időszak ezt a veszélyt s ezt a fenyegető romlást elhárítaná, az a sorsnak igazi jótéteménye volna.

A vajdasági bankok szövetsége az agrárreform alapvető hibáiról

Jugoszláviában 25.2 százalék terület még megműveletlen
Egy ötfazu munka család kenyere havonta 300 dinárral drágább, mint a háború előtt

A vajdasági bankok és pénzüzetek szövetségének 1926-ról szóló most megjelent terjedelmes jelentése nagy figyelmet szentel az agrárreform kérdésnek.

— Legösszefoglalóbb meggyőződésünk szerint, — mondja a jelentés, — a Vajdaság és Szerémség elszegényedésének fő oka a nyújtott adóterhekben, a rossz közigazgatásban és más egyéb romló körülmény mellett, a szerencsétlenül keresztülvitt agrárreformban látjuk. A Vajdaság számos községében az agrárreform volt az egyetlen okozója annak, hogy a községi terhek hihetetlen és elviselhetetlen magasságra szöktek fel. De az agrárreform etől függetlenül is az egész gazdasági életre negatív hatása volt. Minden agrárreform legfőbb alapvetőnek kell lenni, hogy az ország megműveletlen és kulturálatlan földterületeit produktívá tegye, hogy ezáltal a föld termőképessége és ezen a révén a nemzeti vagyon értéke megnövekedjék.

A jugoszláv agrárreform épp az ellenkező utat választotta és a legjobban megművelt és a legértékesebb földeket osztotta szét az agrárreformok között, noha hatalmas és beláthatatlan területek, — megműveletlen földdel, — álltak rendelkezésére. Annak az igazolására, hogy Jugoszláviában hatalmas megműveletlen területek vannak, szolgál az a statisztika, amely adatokat szolgáltat az ország produktív és improduktív területeiről.

— Észak-Szerbiában 4.995.990 hektár földterület van, ebből 2.798.835 hektár (56%) produktív, 2.196.165 hektár (44%) improduktív. Délszerbiában 4.557.200 hektárból 1.839.627 hektár (40.4%) produktív és 2.717.573 (59.6%) hektár improduktív. Horvátországban 4.378.000 hektárból 4.061.274 hektár (92.9%) produktív, míg 317.526 megműveletlen (7.1%). Boszniában 5.119.900 hektárból 5.079.769 hektár (99.2%) produktív és csak 40.131 hektár (0.8%) improduktív. A Vajdaságban 1.970.200 hektárból 1.941.075 hektár (98.5%) produktív és 29.125 hektár (1.5%) improduktív. Szlovéniában 1.619.700 hektárból 1.533.790 (94.8%) hektár produktív és 85.910 hektár (5.5%) improduktív. Dalmáciában 1.212.900 hektárból 1.093.732 hektár (89.9%) produktív és 119.168 hektár (14.1%) improduktív. Végül Montenegróban 966.800 hektárból 262.728 hektár (27.2%) produktív és 704.072 hektár (72.8%) improduktív. Összesen Jugoszlávia 28.880.500 hektár

területéből 18.610.830 hektár (74.8%) megművelt és 6.269.670 hektár (25.2%) megműveletlen.

— Ebből a statisztikából kitűnik, hogy azokban a tartományokban, ahol kataszter van, igen kevés megműveletlen föld van, viszont Észak- és Délszerbiában és Montenegróban, ahol nincsenek kataszterek, hatalmas területek megműveletlenek. Ha Bosznia és Hercegovina és a krasztos Dalmácia területén csak 0.8, illetve 14.1% megműveletlen föld van, akkor Észak- és Délszerbia és Montenegró hatalmas megműveletlen területeiről is fel kell tételezni, hogy azok sem lehetnek annyira rosszak, hogy 44.59.6 és 72.8% abszolút megműveletlen területtel bírnak. Ha eddig ezeket a hatalmas megműveletlen területeket nem vonták bele a megművelési akcióba, akkor az agrárreformnak lett volna kötelessége azokat a kultura számára meghódítani és általal országunk agrártermelését fokozni.

— Abban a meggyőződésben vagyunk, hogy Szerbiában és Montenegróban a környezet, az éghajlat és kulturális viszonyok jobban megfeleltek volna a Vajdaságban elhelyezett telepések többségének, mert a Vajdaságban és a Szerémségben letelepített kolonisták, itt nem bírják el az éghajlatot és ez oka annak, hogy soraikban ijesztő mértékben pusztít a tüdővész. Azokivül ezek a telepések, akik csak a legprimitívbb földművelést ismerik, nem vehetik fel a versenyt az itteni földművelőkkel.

— A földosztásnál nem közérdekű szempontok, hanem pártérdek domináltak. Tisztán pártérdekből számtalan esetben revidálták a már elvégzett földosztást és ennek gyakran az lett a következménye, hogy egyes agrárterületeket közvetlen aratás előtt kikergettek a földjükről, amelyet egész éven át megműveltek.

— A jogbizonytalanság folytán az agrárreform alá eső földek megművelése, csak felületesen történt. Nem szabad elfelejteni, hogy több, mint 900.000 hold agrárföldet évek óta nem trágyáztak és hogy ezeknek a hozadékai a többi földekhez képest 40—50%-kal kisebb, mint azoké a földeké, amelyek állandóan egy kézben voltak. Ha tekintetbe vesszük, hogy ez a 40—50%-nyi jövedelemcsökkenés 700—800 dinárnak felel meg holdanként, akkor 900.000 holdnál ez az összeg 700 milli dinárra rug. Ez a veszteség jelentékenyen lepadna, ha az agrárkérdést egyszer

véglegesen megoldanak és az agrárreformok elvégzéséig a nekik kiutalt földek tulajdonosaivá válnának. Mihelyt az agrárreformok elvégződtek, tudni fogja, hogy az elvetet magot ő fogja learatni, a földet sokkal több kedvel és intenzívebben fogja megművelni.

— Annak az igazolására, hogy agrárreform kihatással van a drágaságra, utalunk a következő példára:

A háboru előtt egy métermázs buza 10—12 forintba került és 1 kilogram kenyér 10—12 krajcárba. Ma a buza 300 dinár, 1 kiló kenyér 5 dinár, pedig a háboru előtti reláció szerint egy kiló kenyér nem kerülhetne többre, mint 3 dinárba. Tegyük fel, hogy egy öttagu munkáscsalád naponta 5 kiló kenyeret fogyaszt. Ez a család az agrárreform keresztülviteléért naponta 10 és havonta 300 dinár birságot fizet. A különbözet azáltal áll elő, hogy ma az agrárreform következtében nehéz nagyobbmennyiségű gabonát vásárolni és a gabonának sok kézen kell keresztül menni. Az így előállott többkiadás a fogyasztókat és a gazdákat terheli.

Adóreformot követelnek a magánalkalmazottak

A zagrebi kongresszus határozata

Zagreből jelentik: A magánalkalmazottak országos szövetségének Zagreb-ban megtartott III. kongresszusán, amelynek külsőségeiről már beszámolt a Bácsmegeyi Napló mult csütörtöki számában. Határozati javaslatot fogadtak el, amely az adórendszernek alapos revízióját követeli. A határozatban a kongresszus tiltakozik az ellen,

1. hogy az alkotmány világos rendelkezése ellenére az összes állami bevételek majdnem háromnegyed részét az adóalany fizetőképességére és a progresszivitásra való tekintet nélkül közvetett adókból fedezik, ahelyett, hogy progresszív közvetlen adóval fedeznék őket;

2. hogy a közvetlen adók közül egyedül a napszám és az alkalmazottak fizetése utáni adót reformálták és pedig olyképen, hogy ezek után a jövedelmek után az adót kiméltlenül behajlítják a munkaadókon, míg más jövedelmeket vagy sehogysem vagy csak minimálisan adóztatják meg úgy, hogy a magas adók ellenére az állami bevételeknek csak elenyésző csekély részét képezik;

3. hogy a hadinyereség-, vagyoni- és tőkeamatadó eltörlésével csak a vagyoni osztály adóterhe csökkent, míg a magánalkalmazottak adója az utolsó pénzügyi törvény intézkedései alapján még emelkedett;

4. hogy az 1927—28. évi pénzügyi törvényben, a magánalkalmazottak adójának reformjánál egész fizetésű adóalapul vették, ahelyett, hogy mint ez a köztisztviselőknél szokásos érintetlenül hagyták volna a lakbér és más drágasági pótlékokat is, hogy a magánalkalmazottak adókulcsa félszázalékkal magasabb a közalkalmazottakénál, úgy hogy egyenlő jövedelem mellett a magánalkalmazottak, akiknek pedig állásuk és nyugdíjuk nincsen biztosítva, készer, sőt háromszor és négyszerannyi adót fizetnek, mint a közalkalmazottak;

5. hogy az adómentes létminimumukért csak hatezer dinár évi jövedelmet állapítottak meg, mert ez az összeg sem nem felel meg a magánalkalmazottak anyagi és kulturális igényeinek, sem nem egyenérték az ötven év előtti adómentes létminimumnak.

Ezért a kongresszus követeli:

1. hogy mielőbb hozzák tető alá az általános adóreformot, amely az állam jövedelmét biztosítani fogja közvetlen és az alkotmány értelmében igazságos progresszivitás alapján kivetett adók révén az évi harmincezer dináros létminimum adómentesség biztosítása mellett;

2. hogy az adóreform életbelépéséig már újévtől kezdve alkalmazzák a magánalkalmazottakra is ugyanazt az adókulcsot és a lakbér- és drágasági pótlékok adómentességét, amint ezt az 1927—28. évi pénzügyi törvény a közalkalmazottak adójára nézve előírja;

3. szállítsák le igazságosan az összes közvetett adókat, napszám és munkadíj megállapítása iránti keresetekben szüntessék meg az illetékkötelességet és a magánalkalmazottak fizetése utáni illetéket és

4. akadályozzák meg a napszám és

munkabér további megterhelését önkormányzati adókkal különösen pedig tartományi pótdadók és illetékekkel, valamint az ennek gyakran sokszorosul kitévő városi és községi pótdadók.

A kongresszus a határozati javaslatot egyhanguan elfogadta.

Az idegenforgalom fokozása legfontosabb közgazdasági érdekünk

Az érdekeltek szervezkedése, hatékony és művészi propaganda és az idegenek a hivatalokban tanúsítandó előzékenység az idegenforgalom fokozásának legfőbb feltételei

Irta: KOTZIG KÁROLY

A többtermelés és belterjes gazdálkodás mellé egy új fogalom került nemrég a modern közgazdaságtan szótárába: az idegenforgalom. Az államok külkereskedelmi mérlegében is igen fontos szerepet játszik ez, mert nem a portékát viszi külföldre, hogy annak ott keresen piacot és fogyasztókat, mint a külkereskedelem, hanem a külföldi fogyasztókat hívja be az országba, hogy itt vásároljon, itt szórakozzék és itt költse el a külföldről magával hozott csendő aranyait, vagy jó valutát. De talán még emel is fontosabb előnyt jelent az idegenforgalom azzal, hogy felhasználja helyhez kötött természeti kincsünket; a tengerpartot, a melegkénés és gyógyfürdőket, a jó hegyi levegőt és a szép kilátásokat, a balneákat, romokat és egyéb látványosságokat, amelyeket különben sehogyansem értékesíthetnénk a külföld részére, mert a belföldi közönség bármennyit is áldozna ilyen célokra, ez a külkereskedelmi mérlegünk deficitjét egy parával sem javíthatná.

A külföldiek forgalma különösen fontos a vasútnak, a postának, a szállodáknak, éttermeknek, kávéházaknak, a színházaknak, moziknak és mulatóhelyeknek, a fürdőeknek és a szanatóriumoknak, az autósoknak; bérkocsisoknak és a városi közúti vasutaknak, a hajóstársaságoknak és a repülőforgalomnak is, mert a kivándorlók többnyire sok pénzt hagynak itt nálunk a már régis meglevő, új befektetéseket, alig igénylő vasúti utazásokért, hotelszobákért, színházi és mozihelyekért, autó, telefon és távirдахasználatért és még igen-igen sok, itt fel nem sorolható szórakozási alkalmakért.

Az idegenforgalom első feltétele a propaganda

Ahhoz, hogy a külföldiek ideutazzanak és a magukkal hozott pénzt itt költse el, ahhoz mindenképp az szükséges, hogy megismerjék őket azokkal az előnyökkel, amelyekért az ideutazást érdemesnek találják, vagyis: szükség van az idegenek idecsalogató propagandára. A természet annyi gyönyörű ajándékkal áldotta meg Jugoszláviát, hogy közöttük okvetlenül találhatunk olyanokat, amilyeneket más országok idegenforgalmi propagandája nem tud felmutatni. A dalmát tengeri fürdők feladata kimutatni azt, hogy ahhoz hasonló, romantikusabbat és olcsóbbat a világ egyetlen fürdőhelye sem képes felmutatni. A melegvízi gyógyforrások orvosainak kell kimutatni azt, hogy milyen betegségek azok, amelyekre csakis a jugoszláviai gyógyfürdők javallhatók eredményesen. A jugoszláv vasutakra vár az a feladat, hogy különösen a bosnyák vidékeken felkutassák azokat a vonatból is látható panorámákat, amelyeket egyedül csak Jugoszlávia tud nyújtani a kirándulóknak. A jugoszláv szállodásoknak kell kiválasztani azokat a helybeli nevezetességeket, amelyekért a kirándulók az ő hoteljét is érdemesnek találják igénybevenni és az általa hirdetett nevezetességeket megtekinteni. Alig akad hely, amelyhez ne fűződnek történelmi esemény, amely alkalmas azután az arrajárók avagy útutazók kíváncsiságának felkeltésére. A jugoszláv vendéglősök is kitéhetnek magukért, ha oly ételeket produkálnak, amilyent kizárólag csak jugoszláv konyhákban élvezhet az idegen.

Az érdekeltek együttes akciója vezet csak eredményre

Az ily módon felismert előnyöket természetesen nem elegendő csak felkutatni, hanem arról az egész világot értesíteni kell. És pedig — ami a legfontosabb — a megfelelő formában. Nevezetesen a festőművészeket és grafikusokat kell

felhívni, hogy Jugoszlávia szépségeiről; természeti kincseiről; szórakozási lehetőségeiről; nászutasoknak alkalmas romantikáról, kényelemről megkapó, fröppansul vonzó és valóban gyönyörködtető művészi képeket alkossanak. A beállítás egyes esetekben fontosabb, mint maga a kilátás. Akár egy gyönyörű műtőn haladó, kényelmes autóban ülő fiatal pár van előtérben például egy a Lovcsent ábrázoló művészi plakáton, akár valamilyen szanatórium terraszán, kényelmes karosszékekben, piros ernyők alatt uszonázó társaság gyönyörködik mondjuk Ragusa napsütéses tengerpartján, akár tenniszező, golfozó, evező vagy fürdőző csoportokkal köti össze a művész hangulatos tájait, az mind alkalmas arra, hogy a szemlélőben azt a vágyat ébressze: »Istenem, de jó volna odamenni!« Egy ilyen elhatározás felkeltése már háromnegyed siker. Pályadíjat kellene kifizetni az írók részére is, hogy egyes helyekhez, romokhoz vagy látványosságokhoz fűződő történelmi eseményeket feldolgozzák vagy hangulatos eseményeket költsenek. Az ily módon beérkező pályaművek jobbjaiból azután művészi kiállítású albumok készíthetők, amelyek a külföldi utazási irodák, szállók, penziók, kávéházak és a jugoszláv idegenforgalmi érdekeltségek egyéb külföldi szervei által volnának terjesztendők.

Az anyagiak előteremtése

Mindezekhez természetesen — ami magától is értendő — pénz kell és ezt a pénzt az érdekelteknek kell összehozni. A jugoszláviai szállodáknak, vendéglőknek penzióknak és szanatóriumoknak, a tengerparti és gyógyfürdőknek, a kávéházaknak és cukrászdáknak, a színházaknak és mulatóhelyeknek, a kabaréknak és szórakozóhelyeknek, a vasutaknak és közlekedési társaságoknak, a közúti, hajózási és repülő-társaságoknak, az idegenforgalmi és menetjegyi irodáknak, akiknek az idegenforgalom fellendülése épp oly evidens érdekük, mint a kereskedők, gyárosok és pénzváltók csoportjainak, egy erős szövetségbe kellene tömörülniök az idegenforgalom egységes, egyöntetű és hatályos propagálása szempontjából. A tagok anyagi hozzájárulása teszi lehetővé a művészi kivitelű plakátok, albumok és képeslevelezőlapok előállítását, terjesztését és publikálását, de az érdekeltek szervezkedése képviseli egyuttal azt az egységes szaktudást is, amely a különböző érdekkörökkel összekapcsolva, egyedül válhat alkalmassá arra, hogy az idegenforgalom tudományosan megállapított elveit a gyakorlatra és a hazai viszonyokra, megfelelően alkalmazza.

A kormánytól csak erkölcsi támogatást várunk

A nyugati államokban, ahol az idegenforgalom nemzetgazdasági jelentőségét az érdekeltek még idejében felismerték, ezirányu szervezkedésük kezdetén mindenütt azt tapasztalták, hogy az állam az idegenforgalom iránt kezdetben közömbös és nehezkésen viselkedik, azonban az idegenforgalom legkisebb fellendülése nyomán tapasztalt előnyök felismerése után annak legerősebb támogatójává majd később majdnem kizárólagos vezetőjévé válik. A kezdeményezéseknek tehát nálunk is az érdekeltek saját kezdeményezéséből kell kiindulniuk egyrészt azért, mert az idegenforgalom fellendülése existenciális érdekük, másrészt pedig azért, mert nálunk is bizonyosra vehető, hogy amihelyt az állam az idegenforgalom fontos közgazdasági jelentőségét felismeri, maga fogja átvenni annak erkölcsi és anyagi intézését és az érdekelteknek busásan fog eredményezni az a pénzáldozat, amelyet a kezdet nehézségei fölül, is

megkívánt. Az az erkölcsi támogatás, amelyet az érdekeltek a kormányzattól, kezdetben kérhetnek, különösen a be- és kiutazások megkönnyítésére és az idegenekkel való bánásmódra vonatkozóan. A szállodások, akik a külföldi kirándulók pszichológiáját a legprecízebben ismerik, az idegenforgalmi szövetség révén igen jó tanácsokat adhatnak az államnak. Az idegen nem szereti, ha zaklatják. Nem szereti bevallani, hogy mivel jött és miért jött, mert többnyire másnak mutatja magát, mint a megszokott környezetében és különösen nem szíveli a rendőrhivataloknál való jelentkezéseket. A külföldi a pénzért egy bizonyos fokú figyelmet, előzékenységet, udvariasságot és megkülönböztetést kíván és ha ezt megkapja, az államnak egy fontos bevételt jelent, a jugoszláv szépségeknek pedig buzgó propagálójává válhatik, amerre azután megfordul. A hatósági közegeknek különösen sok szerepük jut a külföldiekkel való érintkezésben és nem lehet eléggé hangsúlyozni azt, hogy a külföldi bennük az államot látja és amint a hatósági közegek szépen vagy gorombán szólnak hozzája, aszerint alkotja meg a véleményét az országról.

A kormánytól várjuk tehát mindazon erkölcsi támogatásokat, amelyek az állampénztárnak egyelőre költséget nem okoznak, azonban a külföldiek tömeges ideutazásához hozzájárulnak. Egy ilyen fontos intézkedés volna például a feliratok több nyelven való kitűgyesztése.

Az idegenforgalom mesterséges fellendítésének gondolata nyugatról indult ki és hamarosan meghódította a művelt államokat. A legutóbbi kéthetes idegenforgalmi kongresszus, amelyen a külföldi államok turisztikai jelességei utaztak be az országunkat, elragadtatással állapították meg, hogy milyen csodás természeti kincsek rejtőznek még Jugoszláviában kihasználatlanul. A mozgalmat az érdekelteknek kell megindítani. Egyedül az érdekeltek hivatottak arra, hogy ezt a hazafias, de azonkívül rájuk nézve egzisztenciális jelentőségű akciókat kézbe vegyék, irányítsák és szervezékük súlyával a kormány erkölcsi támogatását is kieszközöljék.

MI UJSAG A LLOYDBAN?

A szubotcai „Lloyd“ közleménye

*

A vámeljárás egyszerűsítése az Olaszországgal való forgalomban. November hó első felében konferenciára gyűlnek össze a jugoszláv, osztrák, lengyel, csehszlovák, magyar és olasz kormányok kiküldöttei, hogy megtárgyalják, miként lehetne az Olaszországgal való forgalomban a vámeljárást egyszerűsíteni és az a körül mutatkozó nehézségeket elhárítani.

Uj törvény a csekk- és a váltóforgalomról. A nemzetgyűlésnek a legközelebbi napokban be fogják terjesztetni a csekk- és a váltóforgalomról szóló új törvényt. A »Lloyd« titkárságának az új törvényről a következő részleteket sikerült megtudni: A törvénytervezeten már két éve dolgozik az igazságügyminiszter um által kiküldött bizottság. Habár a csekk- és a váltóforgalomról külön-külön törvénytervezetet dolgoztak ki, az mégis szerves egészet képez és kidolgozásánál a hágai konferencia ezirányu döntését vették alapul, amely előtt az a cél lebegett, hogy a csekk- és a váltófogot nemzetközileg egyformán szabályozzák.

A kemló csemeték ellenőrzése. A földművelésügyi miniszterium kiadta a komlócsemeték (ültetvények) ellenőrzéséről szóló szabályzatát. Ezen szabályzat szerint csakis egészséges és jó komlócsemeték hozhatók forgalomba. A peronospora által inficiált helyekről tilos komlócsemetéket forgalomba hozni.

Csehszlovákia szabadabbá tette a devizák kivitelét. A csehszlovák kereskedelmi miniszterium legújabbán kiadott rendeletével teljesen szabadabbá tette a devizák kivitelű forgalmát.

Karácsonyi vásár Zagreb-ban. A zagrebi kereskedelmi és iparkamara december 11-iktől 24-ikéig karácsonyi vásárt rendez. A vásár célja a kereskedelmi forgalom élénkítése, amit azal fog elérni, hogy a vásárra utazóknak a vasuton féláru menetdíjkezelményük lesz.

Milyen problémák állnak a Jugoszláv gazdasági élet homlokterében?

A gyáriparosok országo: szövetsége elnökének nyilatkozata

Alexander S. D., a gyáriparosok országos szövetségének elnöke, a jugoszláv gazdasági élet egyik legalaposabb ismerője a jugoszláv gazdasági helyzetéről a következőképpen nyilatkozott:

— Ami az egyes iparágakat illeti, a malomipar, úgy mint eddig is, ezidén is nagy küzdelmet folytatott. A közelmúltban megtartott erdőárlejtések iránt megnyilvánult nagy érdeklődés arra enged következtetni, hogy a faiparban kedvező a konjunktúra és az eladási lehetőség. Hasonlóképp a szénipar helyzete is kedvezőnek tekinthető és legalább is a tavalyihoz hasonló forgalmat bonyolít le, sőt a termelés nagyobbának mutatkozik. A bányá- és erdőügyi minisztérium az állami bányák kommercializálásán fáradozik, ami mindenképpen kedvező hatással lesz az okszerű termelésre.

A textiliparban, mint mindenütt másutt is, a helyzet kedvezőnek mondható. Ez az iparág jól van nálunk bevezetve.

A műtrágyaipar fokozta termelőképességét és egyúttal megnagyobbította üzleti forgalmát, ami annál örvedetesebb, mert ezáltal a termőföldek megművelése is fokozódott.

Hasonlóképpen a cukoripar is kedvező eredményekre tekinthet vissza és mint-hogy a cukorrépa-termelés ezidén is kielégítő, az idej termelés is kedvező kilátásokkal kecsegtet.

A fémipar nagyobb beruházásokra készül. Máskülönb ennél az iparágnál a nemzetközi kartellhatározatok a mérvadóak. A husipar normálisan fejlődött, míg a bőr- és cipőiparnak erős küzdenivalója volt a külföldi versennyel. Kedvező időjárás lehetővé tette, hogy a söripar üzleti forgalmát fokozhatta. Az építőipar élénk építkezési tevékenység következtében kedvező eredményeket mutathatott fel, különösen a téglapár és a cementgyártás tekinthet vissza nagyobb eredményekre.

A jugoszláv gyáripar ezidén sem juthatott iparhitelekhez. A pénzügyminiszter mindent elkövetett, hogy az ipari kötelezvények kérdését gyorsan és eredményesen oldja meg, de ezt megnehezítette az a körülmény, hogy az igazságügyminiszteriumnak az egységes rendelettel szemben aggályai voltak, miért is a pénzügyminiszterium új rendelet megszövegezésén fáradozik, mely mielőbb a nemzetgyűlés elé kerül, vagy rendeleti uton lép életbe. Mindaddig az ipar hitelszükségleteit a hazai bankok fedezték és így a jugoszláv ipar, igen kevés esetet kivéve, a külföldön alig vett fel kölcsönöket, ami viszont azt bizonyítja, hogy a viszonyok eléggé egészségesek és konszolidáltak. De ez nem jelenti azt, hogy a gyáriparnak ne volna szüksége a technikai továbbfejlesztés és újjászervezés céljából külföldi beruházási és ammortizációs hitelre. A pénzügyminiszteriumnak e tárgyban a gyáriparhoz intézett körkérdésére beérkezett válaszokból az tűnik ki, hogy főleg beruházási hitel szempontjából szükség volna külföldi tőkére és így az állam külföldi kölcsönök felvételénél erre a körülményre figyelemre lesz.

A külföldi tőke kérdésével szorosan összefüggő gyáriparunk technikai tökéletesítése és gyáripari üzemeink gazdaságosabbá tétele. Ezzel kapcsolatosan figyelemmel kell lenni a munka tudományos szervezésére. A legutóbb Rómában e tárgyban megtartott kongresszuson Jugoszlávnak is képviselve volt és szak-köreink ezt a kérdést kellőképp értékeik.

Amerikai és angliai háborús adósságaink rendezve vannak és a legjobb uton vagyunk, hogy francia adósságaink tekintetében tisztázzuk a helyzetet, ami-által az állam hiteltörékveit segítjük elő. A kormányunk a vasutépítési Programja keresztülvitele szempontjából szüksége van külföldi tőkére és ezt a törekvést előmozdítja az a körülmény, hogy államháztartásunk budgetje egyensúlyban és fokozatos leépítésben van. A külföld az utóbbi időben élénkebb érdeklődést tanúsított a jugoszláv hitel-műveletek iránt és úgy az állam, mint az Országos Jelzálog Hitelbank és Beo-

grad városa, ha nem is nagyobb összegekben, mégis vesz külföldi hitelt igénybe.

Ami pedig Ausztriával megkötendő kereskedelmi szerződést illeti, Jugoszlávia, mint agrárállam ugyanazt az álláspontot kívánja elfoglalni, mint szomszédaink. Agrárérdekeinket minden körül-

Hirek a nagyvilágból

Görögország pénzügyeit új amerikai kölcsönrel szánják. A görög pénzügyi konszolidáció nagy lépésekkel halad előre. A stabilizáció biztosítása után most egy új amerikai kölcsön felvételéről tárgyal a görög kormány, amellyel a hadikölcsönöket óhatja visszafizetni. Ezenkívül produktív célra tizenötmillió dollár kölcsönt vesz fel a kormány. A tárgyalások olyan stádiumban vannak, hogy a megállapodás rövidesen aláírásra kerül.

Morgan & Co. Japánban. A japán gazdasági válság megszüntetéséhez a kormány és a japán Nemzeti Bank olyan energiával látott hozzá, hogy a gyógyulás jelei már mutatkoznak. A nagybankok koncentrációja kedvező hatást gyakorolt a gazdasági helyzetre és az ipar is kezd magához térni. Thomas LAMONT a Morgan & Co. cég egyik tulajdonosa most tért vissza Japánból és Newyorkban kedvezően nyilatkozott a japán gazdasági helyzet javulásáról. Hogy a Morgan & Co. cég, amely Franciaországnak házi bankára, Japánban is hasonló szerepet vállalt, egyelőre nem bizonyos, legfeljebb valószínű.

A petroleumprodukciónak hetven százaléka az Egyesült-Államok kezében. Londoni jelentés szerint a világ petroleumprodukcója 1927-ben 12 százalékkal volt nagyobb, mint az előző években, ennél fogva érthető az állandó petroleum-baisse. A túlprodukciónak elsősorban Amerika felelős, ahol a prokudciót annyira fokozták, hogy jelenleg az Egyesült-Államok szállítják a világprodukciónak 70 százalékát.

Javul a magyar gazdasági helyzet. Magyarország gazdasági helyzete az utóbbi hónapokban is fokozatos javulást mutat. A jelentősebb iparágak elég jól vannak foglalkoztatva és a munkabérek emelése évről-évre jelentős összegeket tesz ki. Az átlagos munkabér a vas- és fémiparban három év alatt évi 980 pengőről 1328 pengőre emelkedett.

Ellészült a Népszövetség egységes vámtarifa-tervezete. Genfi jelentés szerint a népszövetség szakértő bizottsága most közölte az egységes népszövetségi vámtarifa bevezetésének lehetőségét. A tárgyalások eredményeképpen elkészült az új tervezet, amely 20 fejezetből és 95 szakaszból áll. A tarifatispusok olyanok, hogy azt az összes államokba alkalmazhatják.

Amerikában leszállítják az adókat. Az Egyesült Államok költségvetése előreláthatólag 455 millió dolláros felesleggel zárul. Ennek következtében Mellon pénzügyi államtitkár javaslatot tesz a szenátus elé, hogy az összes adókat megfelelően leszállítsák.

Moszkvában földalatti vasutat építenek. Az orosz vasutügyi bizottság felhívására a németországi »Siemens-Konzern« elkészítette Moszkva földalatti vasúthálózatának terveit. Minthogy a terv keresztülvitele rövidesen aktuális lesz, a Siemens-művek költségvetést is készítettek, amelyeket már eljuttattak Oroszországba. Ezenkívül pályázatot adott be a moszkvai földalatti vasút építésére a német-svájc Brown-Boweri R. T. is. A terv keresztülvitelére minden valószínűség szerint a Siemens-Konzern fog megbízást kapni, amely Berlin földalatti vasútvonalait mintaszerűen építette ki.

mények közt meg kell védenünk, ha másfelől viszont iparcikkek behozatalát meg akarjuk engedni. Jó szomszédi szempontok kétségtelenül befolyással vannak, de érdekeinket messzemenően meg kell védenünk.

Csehszlovákiával hamarosan újra megindulnak a kereskedelmi szerződés megkötése iránti tárgyalások és ebben a tekintetben az előmunkálatok már megtörténtek. A kiküldendő szakközvegek feladata lesz, hogy az agrár- és ipari érdekeket annyira összegeztessék, hogy mennél nagyobb áruforgalomra kerülhessen a sor.

Kartell az angol bányáiparban? Az angol szénbányák egy része kartellbe óhajtott tömörülni, hogy a krízis megszüntetése érdekében egységes lépéseket tegyenek. A közeli hetekben Cardiff-ban kezdődnek az erre vonatkozó tárgyalások. Minthogy az eddigi hasonló kezdeményezések nem vezettek sikerre, kérdéses, hogy az új terv keresztülvitele lehetséges lesz-e.

Elintézés előtt a francia-amerikai vámkonfliktus. A francia válaszigjegyzék a napokban érkezett Washingtonba. A francia kormány hajlandónak látszik a kereskedelmi szerződés megkötésére vo-

naikozó tárgyalásokat újra felvenni és az Egyesült Államoknak a »legjobb kedvezményt« nyújtani. Ezzel szemben Franciaország jelentős vámmérséklést követel textilárakra, selyemre és parfümériákra. Amerika magatartása még bizonytalan, de remélhető, hogy kompromisszum alapján mégis sikerül a francia-amerikai megegyezés.

Nem valorizálják a régi német márká-bankjegyeket. A legutóbbi időben olyan hírek kerültek forgalomba, hogy a háború előtti német márká bankjegyeket valorizálják. Állítólag ez év december havában megkezdődne az átcsere-lés jelenlegi aranymárkára és pedig a névérték 10%-át térítenék vissza. A Reichsbank határozott cáfolatot tett köz-zé, amelyben hangoztatja, hogy a kérdés szóba sem jöhet. A márká valorizálásának még csak a terve sem merülhet fel többé.

Német tőke a görög telefonhálózat kiépítésére. Ez év elején félmillió angol font alapítókéval új Telefon-Részvénytársaság alakult Athénben. Az új vállalkozás célja a görög telefonhálózat reorganizálása és kibővítése. Legújabb hírek szerint a német Siemens-Konzern átvette a vállalat részvényeinek 80%-át és már meg is kezdte a reorganizáció munkáját. Elsősorban bevezetik a Siemens-Halske, szisztémát, amely ezidő-szerint már Németországon kívül legtöbb európai államban üzemben van és alkalmas lesz a görög telefonforgalom megjavítására is.

BELFÖLD

A jugoszláv festékipar helyzete. A vegyipar számára tudomány haladásának arányában mindig újabb és újabb területek nyílnak. Jugoszláviában is vannak kémiai gyárak, amelyek, ha nem is tarthatnak lépést az óriási német és amerikai vegyiparral, még is egészséges alapokon nyugszanak és szép eredményeket érnek el. Ezek közé tartozik a zagrebi lakk- és festékművek r. t., amely ebben a nemben az ország legnagyobb vállalata. A részvénytársaság igazgatóságának a legutóbbi közgyűlésen előterjesztett jelentéséből kitűnik, hogy a vállalat az árvíz folytán jelentékeny veszteségeket szenvedett, amelyekhez járult az általános gazdasági krízis is. A közgyűlés elhatározta, hogy a veszteségek fedezése céljából a részvénytőkéket leszállítja. Az érdekelt nagybankok lehetővé tették a vállalat teljes szanálását úgy, hogy az üzletmenet akadálytalanul lebonyolítható.

Októberben nyolcvannégy csődöt jelentettek be az egész országban. Zagrebből jelentik: Az itt székelő »Jugoszláv Hitelező Védegyelet« közli, hogy október hó folyamán 84 csődöt jelentettek be az egész ország területén, ami a tavaly októberi hetven csőddel szemben huszszázalékos emelkedést jelent. Tartományok szerint ez a szám így oszlik meg: Vajdaság 2 (tavaly 8), Szerbia és Montenegró 65 (tavaly 43), Horvátország 8 (tavaly 15), Szlovénia és Dalmácia 4 (tavaly 4), Bosznia 2 (tavaly 8). Ez év elejétől október végéig az egész ország területén 909 csődöt jelentettek be a tavalyi 673 esettel szemben, ami harmincöt százalékos emelkedésnek felel meg. Tartományok szerint ezek a számok így oszlanak meg: Szerbia és Montenegró 608 (tavaly 353), Horvátország 104 (tavaly 93), Szlovénia és Dalmácia 92 (tavaly 77), Vajdaság 76 (tavaly 113), Bosznia 29 (tavaly 37). Mint ebből a kimutatásból látszik, a legkedvezőtlenebb a csődstatisztika Szerbiában, ahol a múlt évhez képest hetvenszázalékos emelkedés mutatkozik a csődök számában, míg a Vajdaságban a helyzet javult.

Befásítják a montenegrói Karsztot. Podgoricáról jelentik: A földművelésügyi minisztérium itteni kirendeltsége félmillió fenyőcsemétet kapott, amellyel megkezdik a montenegrói Karszt befásítását. Elsősorban Podgorica, Crnojevicza Rijeka és Danilovgrad környékét fásítják be.

Új gyorsvonat a Beograd—zagrebi vonalon. Beogradból jelentik: A közlekedési minisztérium elhatározta, hogy újtól kezdve új gyorsvonatpárt állít forgalomba a Zagreb—Beograd-vonalon. A vonat egyik leggyorsabb vonata lesz a jugoszláv vasutaknak, nyolcvan kilométeres átlagssebességgel fog haladni és csak négy közbeeső állomáson áll meg: Sztara-Pázován, Vin-kovc'n, Bródban és Sunjan, úgyhogy a közel ötszáz kilométeres utat nyolc óra alatt tenné meg. A vonaton a rendes gyorsvonatdíj-szabás marad érvényben. A vonat a negyedik gyorsvonat lesz Beograd és Zagreb között.

Javítják a Szombor—bezdáni utat. Beogradból jelentik: Az építésügyi minisztérium kétszáz ezer dináros hitelt hagyott jóvá a Szomborból Bezdánon keresztül a magyar határig vezető ország-ut javítására.

Állami árlejtések. A dunai hadtestparancsnokság intendatúrája Beogradban november 21-ikén árlejtést tart zab és szalma beszerzésére. Az államvasutak vezérigazgatóságának gazdasági osztálya november 11-ikén árlejtést tart szerzőgépek beszerzésére, november 12-ikén pedig dugaszolólemezek beszerzésére. — Az építésügyi minisztérium számvevőszéki osztálya Beogradban, november 22-ikén árlejtést tart a titeli Tiszahid vasszerkezetének montirozására és festésére, valamint a hidvágány kidolgozására. — Az állami bányák vezérigazgatósága Beogradban november 26-iká árlejtést tart a krekai bányá karbidszükségletének beszerzésére. — Az állami monopoligazgatóság Beogradban árlejtést tart november 28-ikán benzin és kenőcs beszerzésére. — A spliti posta- és táviradaigazgatóság gazdasági osztálya december 2-ikán árlejtést tart mágnesalkatrészek beszerzésére. — A beogradi posta- és táviradaigazgatóság gazdasági osztálya december 3-ikán árlejtést tart emillirozott felirat-lemezek beszerzésére. — A tengerészeti arzenál parancsnoksága Tivatban november 16. és 17-ikén árlejtést tart lenvászón, kátrányozott kötél, zsinór, aszfaltlakk, kaucsukrojt, kartonpapír, pergamentpapír, deszkák, tük vasnak stb. beszerzésére. — A ljubljana vasutigazgatóság november 26. és 28-ikán árlejtést tart bádogosmunkák végzésére. — Az állami monopoligazgatóság Beogradban november 28-ikán árlejtést tart benzin, különféle olajok és kenőcsök beszerzésére a monopoligazgatóság automobil parkjának szükségletére.

A komlószáritás technikája

A komlótermesztés terjedésével természetesen a technikának is lépést kell tartani, annál is inkább, mert a komló minősége és ára és ezzel együtt az értékesítés lehetősége is elsősorban a technikai fejlődéstől, nevezetesen a szárítástól függ. Csak a helyesen és a szakszerűen szárított komló értékesíthető, míg a szakszerűtlenül kezelt és szárított komló értékesítése a legtöbbször majdnem lehetetlen. Így tehát értékesíthető és természetes, hogy a szárító-készülékek gyártása mennyi körülmények között és szaktudást igényel.

A szubotical *Goldner Testvérek* cég tulajdonosai évekig tartó külföldi tapasztalatok és alapos és tervszerű kísérletezések alapján ma oly komlószáritókat állítanak elő, amelyek a komlót sokkal értékesebbé teszik, mint az eddig használt szárítók. Ezeknek a szárítóberendezéseknek főelőnye abban áll, hogy a sziták horgonyzott sodronyból készülnek és azok nincsenek, mint az eddigi szárítónál szégecselve, hanem vas közé vannak préselve és így rosták életképessége sokkal nagyobb is. Nagy előnye ezeknek a szárítóknak még az is, hogy a csövek elhelyezése a legújabb fűtő és melegítő technikai szabályok alapján vannak elhelyezve és így a fűtőanyagban is jelentős megtakarítás érhető el.

A *Goldner Testvérek* gyárában készült komlóberendezéseket a gyakorlatban is a legnagyobb sikerrel alkalmazták, amit legjobban bizonyítanak a lap más helyén közölt köszönőlevelek és elismerő nyilatkozatok.

Az állam augusztusi adóbevétele. Beogradból jelentik: A pénzügyminiszterium hivatalos jelentése szerint július hónapban 122,789.499 dinár 79 para folyt be állami egyenes adó címén. Augusztusban 164,456.082 dinár 49 para, január 1-től augusztus 31-ig pedig 895,466.800 dinár 64 para.

Két és félmilliárd takaréket Szlovéniában. Ljubljánából jelentik: A ljubljánai lapok statisztikája szerint Szlovéniában a takaréketek összege eléri a harmadfélmilliárdot. Szövetkeze-

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA Niža Poljoprivredna Štočarsko Ratarska Škola U KRIŽEVCI

Broj 1500-1927

28. kolovoza 1927. g.
KRIŽEVCI

Bizonyítvány

Alólirott Igazgatóság által ezennel hivatalosan igazoltatik, hogy 1927. évi augusztus hó 28-án ezen iskola birtokán a **HOFHERR - SCHRANTZ - CLAYTON - SHUTTLEWORTH** cég

„SELEKTOR”

vetőmagtisztító és osztályozó gépével

próbák tartattak, melyek folyamán kitűnt, hogy a gép teljes pontossággal az egészséges, vetésre alkalmas magvakat egyenletes nagyság szerint elkülönítette, elkülönítette továbbá az őrlésre és élelmezési célokra szolgáló magvakat, míg minden idegen keveréket ésszerűen teljesen eltávolított.

Ezen próbákon jelen volt a közép és alsó földmívelési iskola tanári testülete, élén A. Stiglić igazgatóval, számos polgár, és a környék birtokosai, valamint földművesei.

Az igazgató megbízásából:

Ing. M. DUBIĆ s. k.

(P. H.)

teknel el van helyezve 1.100 millió, takarékpénztárakban 600 millió, más pénztárakban pedig 800 millió dinár. Ezzel az összeggel a szlovéniai pénztárakban levő takaréketek értékét háborúelőtti szintjükre hozták.

KINTORNA

Párbeszéd az uccán a községi választások napján.

— Hallja, milyen céljai vannak magának velem?

— Nyugalom, nagysád. Hogy úgy mondjam, én pártönkivüli program alapján állok.

*

— Kedves Vilám — mondja a férj feleségének — annyit költöttél az idén toaletteidre, hogy azoknak a könyvelése két könyvelőmet foglalkoztatta! Ez nem lehet így tovább! Ezt a költséget én nem bírom!

— Nos jó; takarékoskodjunk! Mondj föl az egyik könyvelődnek!

*

Az apa megkövetelte kislányától, hogy játékaikat, miután már nem játszik velük, szépen rakja össze.

Most is rászól:

— Kislányom, a játékokat összeszedni.

— Majd máskor, apukám, most már elfáradtam.

— Azonnal szedd össze.

A kislány sirdogálva rendet csinál. Mikor elkészül, így szól az édesapja:

— Látod, kicsikém, mindig engedelmesskedni kell. Ha te jó vagy, én is jó vagyok hozzád, ha te rossz vagy, én is rossz vagyok.

A kislány könnyes szemmel bámul az apjára s szepeve mondja:

— De hát miért kell neked mindig engem utánczni?

REGÉNY LÁNGNYELV

IRTA: SAX ROHMER (12)

— Megérkeztünk! — szakította meg a csendet Mary Abingdon.

Kiszálltak és Harley csakhamar megismerkedett az orvos feleségével, aki olyan kövér, vidám és beszédesebb volt, amilyen sovány, rideg és hallgatag a férje. Karjaiba zárta Maryt és fáradhatatlanul vigasztalta.

— Vártunk kedvesem — mondotta. — Tényleg oda akarsz menni?

Mary Abingdon bólintott. Hátrahajtotta fátyolát és Harley észrevette, hogy a szeméi tele vannak könnyekkel.

— Szeretném látni a virágokat — felelte.

A szerencsétlenség óta az orvosnál lakott és ez a beszélgetés a szülői házra vonatkozott, ahonnan másnap temették Sir Abingdont. Harley látta, hogy jelenléte felesleges.

— Azt hiszem, doktor ur, beszélni akar velem? — fordult az orvoshoz. — Várom be az ön visszaérkezését?

Mary Abingdonnak azonban külön véleménye volt. Kezét Harley karjára tette.

— Kérem, jöjjön velünk Harley ur! Én is szeretnék még magával beszélni.

Amikor néhány perccel később beléptek az Abingdon-ház halljába, Harley érezte, hogyan remeg a lány keze a karján, de amikor aggódva ránézett, Mary bátran mosolygott és már erősebben karolt a férjébe, hogy megnyugtassa.

*

Az első, ami Harleynak már az előszobában feltűnt, az egész lakást betöltő erős jácint-illat volt. Csakhamar felfedezte ennek az okát: a hatalmas virágcsokrok és koszorúk között, amelyek a szomszédos

szobát, a hallt, sőt a könyvtárszobát is megtöltötték, jelentős helyet foglaltak el ezek az erős illatú virágok. A koszorúk tömege mögött most láthatóvá vált Hordettné kisirt arca és az öreg hölgy a maga régi divatu köszönésével üdvözölte a látogatókat. Hordettné észrevette azt a kérdő pillantást, amit Mary az egyik jácint-koszorúhoz tűzött névjegyre vetett és megszólalt:

— Ezt a koszorút ép az előbb hozták. Ugye pompás?

— Igen, gyönyörű.

Mary közelebb lépett és magával huzta Harleyt is. A névjegyéről a férfi arcára pillantott, amely bosszúságot fejezett ki.

— Ormuz khán nagyon kedves. Tegnap elküldte hozzám titkárát, hogy ha szükségem van rá, segítségemre legyen. Ezt a figyelmet pedig nem is vártam.

A lány szeméi elhomályosultak és mivel Harley azt hitte, hogy a hála könnyei jelennek meg szemében, göresösen ököibe szorította a kezét, úgy hogy szinte megfeszültek az izmai a karján, amelyet Mary Abingdon karjába fűzött. A lány meghatott mosollyal kérdezte:

— Nem gondolja, hogy ez a virágküldemény nagyon megható figyelem Ormuz khántól?

— Hogyne! — dörögte Harley.

Ekkor azonban Dr. Mc. Murdock rosszalóan köhécselni kezdett és a féltékeny detektív elégtétellel állapította meg magában, hogy a temetés után a lelkiismeretes skót bizonyára keresztkérdések pergőtűzét fogja zudítani Maryre a talakodó perzsa előkelőség személyével kapcsolatban.

Maga sem tudta, hogy miért, de a nehéz jácint-illat ellenszenves volt neki. Régi gyanuja ismét feltámadt, úgy hogy a beszélgetésben való részvétele csak lakónikus válaszokra szorítkozott. Haragja perze csak önmagát emésztette, mert tudta, hogy nincs semmi joga felelősségre vonni a lányt barátjai miatt vagy tanácsot adni neki, még kevésbé megdorgálni.

Mégis elhatározta, hogy a veszélyre való tekintettel rábíri a derék orvost, hogy hasson oda minden befolyásával, hogy Mary szakítsa meg ezt az ismeretséget, amely nemcsak, hogy nem kívánatos, hanem talán veszedelmes is lehet.

Amikor nemsokára visszatértek az orvos lakására, Dr. Mc. Murdock nem épen a legtapintatosabb

módon maga hozta szóba a dolgot. Még mielőtt leülhettek volna, kifejezést adott rosszaságának.

— Mary — kezdte, nem törődve feleségének titkos integetésével — ez talán nem a legmegfelelőbb pillanat arra, hogy ilyen kényes ügyről beszéljünk, de mégis meg kell mondanom, hogy nem voltam túlságosan elragadtatva azoktól a pompás jácintoktól.

Mary lassan felemelte a fejét és Harley meglepetésére, egyenesen hozzáfordult:

— Talán magának is kellemetlen öccellenciájának a figyelme? — kérdezte megbotránkozva.

Harleyt zavarba hozta ez a kérdés. Mary valószínűleg észrevette, hogy neki is ellenszenves volt a virágküldemény és most kegyetlen örömet lelt abban, hogy figyelmeztesse a férfit, hogy nincs joga a kritikához. Ha most képes lett volna arra a nyugodt analízisra, amit máskor szokott alkalmazni pszichológiai problémák felderítésére, akkor talán örömet szerzett volna neki a lánynak az a vágya, hogy kinozza...

— Attól tartok Mary kisasszony — felelte udvariasan — hogy a kérdés diszkrét természete nem enged meg, hogy véleményemet nyilvánítsam.

— Harley urnak igaza van — szolt Dr. Mc. Murdock közbe. — De tudom, hogy magában teljesen igazat ad nekem.

Feleségének a tekintete most már szemrehányó volt, de az orvos ezt szándékosan nem vette észre.

— Mint édesapádnak legrégebb barátja, kötelességem Mary megállapítani, hogy idegeneknek nem illeik ilyen kompromittáló módon kifejezést adni figyelmességüknek, különösen, ha egy súlyosan megpróbáltatott családról van szó.

— Oh — sóhajtott Mary ingerülten. — Magának is ez a véleménye Harley ur?

— Mint sokat tapasztalt embernek — erősítette meg a skót sötéten — valószínűleg ő is osztja a véleményemet.

Az orvos végre megadta magát felesége könyörgő tekintetének.

— Majd még visszatérek erre alkalmasabb időben, de úgy érztem, hogy ennyit már ma előre kellett hocsátanom.

Mary szeméből könnyek törtek elő

(Folyt. köv.)

NYILT-TÉR

Megtört szívvel és a fájdalomtól mélyen lesújtva közöljük, hogy a legjobb anya, nagymama, anyós és testvér

özv. DEUTSCH VILMOSNÉ szül. SPITZER GIZELLA

rövid szenvedés után, f. hó 6-án Adán örök jobblétre szenderült.

Elhagyott bennünket, aki mindig csak jót és nemeset cselekedett, pótolhatatlan lesz nekünk örökké.

A Mindenható adjon nyugodt pihenést drága imádott Anyánknak.

ADA, 1927. november 8-án

A gyászoló család

11244

Tt. Dunav biztosító r. t. Novisad.

1927. november 3-ikán reggel leégett az önöknél biztosított félszerem. Ugyanaznap d. e. likvidáltak a kárt és kötelességemnek tartom köszönetemet kifejezni, hogy november 4-ikén, vagyis 24 órán belül a kárt ki is fizették.

Ezért a gyors elintézésért köszönetet mondok, ismerőseim és barátaim körében pedig cégüket melegen ajánlani fogom.

Novisad, 1927. november 4.

Tisztelettel

Lazar Budošan, Novisad, Futoški put br. 34.

11234

Felhívás

A volt „Pomoć“ t. tagjait

ez uton értesítjük, hogy a sombori kir. törvényszék 1927 október hó 19-én kelt 1383/69. sz. végzése alapján a kir. járásbírósg 7254/927. sz. végzéssel elrendelte a biztosítási végrehajtást, amely 1927 október hó 25-én 1074/927. sz. a. foganatosítva lett, a banknál letétben levő 213.000 dinár összeg erejéig és ezen első helyen javunkra biztosított összeg kiutalása iránt az intézkedés már megtörtént.

Felkérjük tehát mindazon tagokat, akik a befizetett összegeiket biztosítani akarják, legkésőbb ezen hó 20-ig küldjék be hozzánk tagkönyvecskéiket, mert ezen idő eltelte után a befizetett összeg biztosításáért felelősséget nem vállalunk.

Minden volt Pomoć-tagnak tehát érdekében áll sürgősen intézkedni.

Pripomoć temetkezési Nada kiházasítási egyesület

11152 Subotica, Sudarevićeva ul. 52.

Wámoscher Ervin bački-monoštori gazdaságában eladásra kerül:

15 drb 1 1/2 és 1 éves simmentháli tenyészbika és 140 drb 3/4 éves mangalica tenyészkan.

Az apaállatok a budapesti tenyészállatvásáron jettek beszerezve. A bikák Karlica-pusztán, a kanok Klisza-pusztán megtekinthetők.

Vasutállomás: Karlica-pusztá. (Sombor-bezdáni vonal.) Cim: Sombor, postafiók 2. Telefon: Sombor 164

11196

Blondel és egyéb művészi képkeretek

berámázott Madonnák, portree, gobelinkerek a legújabb mintákkal karácsonyig mélyen leszállított árban kaphatók:

F. BACHINGER

képkeretező és aranyozó műintézeében Subotica, Aleksandrova ul. 13. Műhely Sudarevićeva ul. 34

Komlótermelők!

Aki közülük komlóját ki akarja küldeni bizományba, azt átveszem. Felvilágosítással bármikor szögálok. A legjobb és legszélesebb körű összeköttetéssel rendelkezem külföldön. Kérek mintát, mert egész silány áru kiküldésének nincs célja

ECKSTEIN HENRIK

komlóbizományos NOVISAD, J-vr jska ulica 2

Világzabadosom

„FLORUS“

Önnedvesítő virág-cserép, mely falra, asztalra, butorra helyezhető, mert:

Nem csurog! Nem piszkit! Hetekig nedvesít!

Dísz: lakásnak, balkonnak: kirakatnak és szobának. Gyönyörűen növeszti a virágot. Kereskedők forduljanak ajánlatért az S. H. S. királyság kizárólagos gyártójához:

Weinstein Jaša Pančevo (Banat)

Legszébb legdivatosabb lego csóbb

bárso y- és filcálapok

„VULKÁN“-nál

Strossmajerova ul. (Huspiac)

Eladó

Bánát legszebb városi lakása 7 hold parkkal és Bánát legjobb, legszebb 600 holdas urasági birtoka gazdag felszeréssel egyben vagy megosztva értéken alóli alkuszerinti olcsó áron. 10:51

„Bömeches“ ügynő sége, Bačka Topola

Dudás István

hentes- és mészáros Subotica 1119

Naponta friss elsőrendű borjú, marha- és sertésus, hár, zsirsa-onna, tisztá kisült zsír, friss kolbász és különféle felvágottak. Nagyban és kicsinyben, vízzen eladóknak árkedvezmény

Olcsó tüzifa

100 kg. vágott és aprított fa 30.—**dinár** házhoz szállítva. Pontos méréseért garatálunk. Gyors és szolid kiszolgálás

„BOSNA“

fakereskedés Subotica, a vasuti pályaudvar mögött. Telefon 512 8242

A legdivatibb lóbb

Kulić

speciál hölg-fodrászati műterme Subotica, Manojlovićeva ulica 7

Elsőrendű 10188

bécsi kocsz

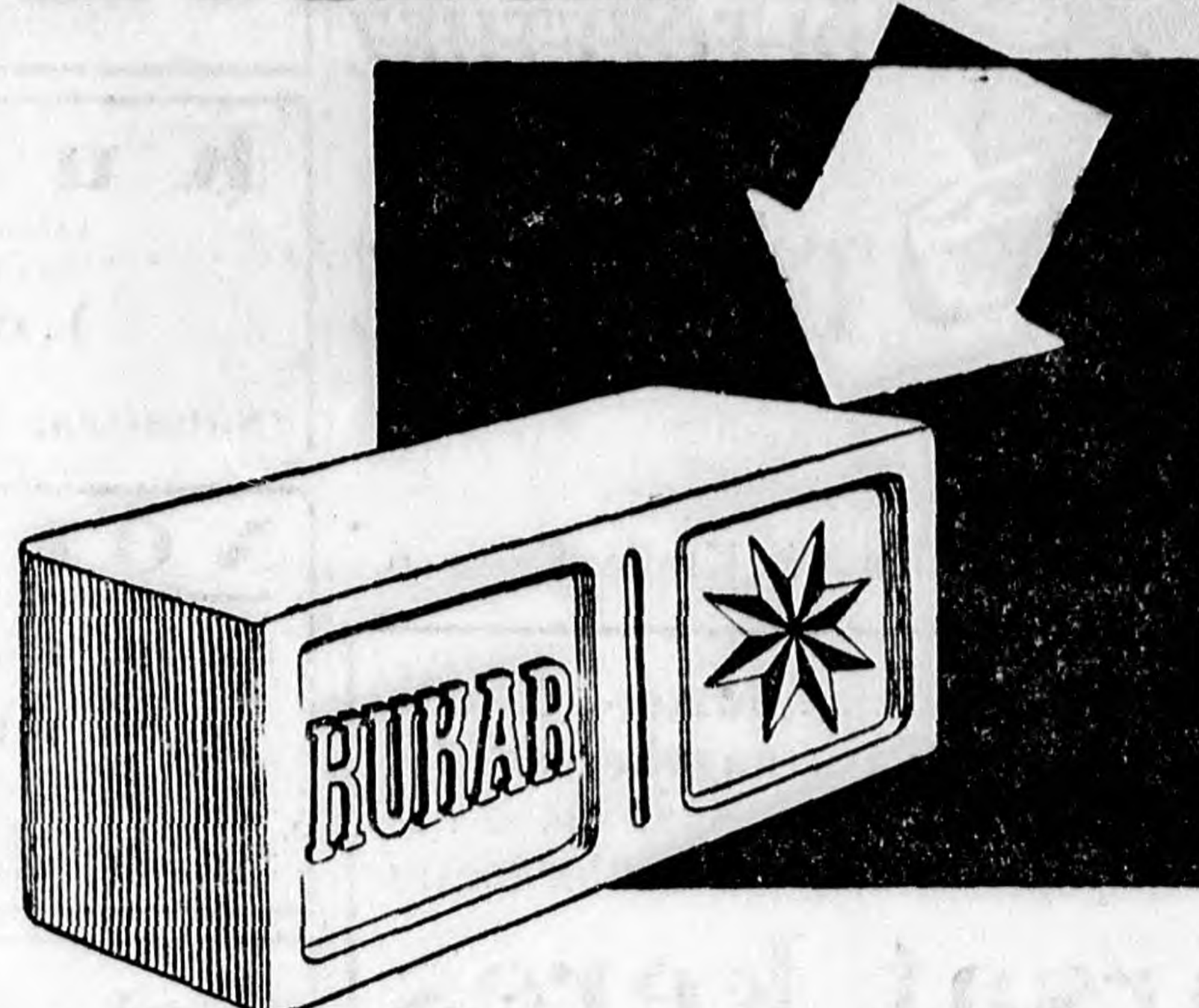
kapható **RÉVAI AD. LF** SUBOTICA, SOKOLSKA UL. 2 Telefon 551

HADNAGY

asztalosmester készít épületmunkát. Festeit butorok alandó raktára. Javításokat vállal. SUBOTICA 1575 Petrogradska u. 6

Ólmat, puhát, blokkokban, mélyen a napiáron alul szállít „Calin“ k. d. Zagreb Mandalićina 1. 8387

Igy néz ki a
KUKAR SZAPPAN

Kérjen mindenkor a kereskedésben, ahol vásárol,

KUKAR CSILLAG SZAPPANT

és ne hagyja magát félrevezetni, ha bárhogy is dicsérnek más szappant. A legjobb minőség.

a legkiadósabb feltétlenül ártalmatlan,

a **KUKAR CSILLAG SZAPPAN**

Háló, ebédlő és uriszoba abgepasst szőnyegek

juta velour, plüsch velvet stb. minőségekben és nagyságokban

1100 dinártól

Spárga, juta, kokus, tapestri és plüsch futószőnyegek különféle szélességekben

140 cm. gyapju filz-szőnyeg métere 240 dinár

nagy választékban

Székelly

divatáruházában, Szuboticán

2377

Ezton értesítom a t. közönséget, hogy Witsch és Klemm cég alatt vezetett kárpitos-műhelyből kiéptem és f. hó 10-én a Futoški put 40. szám alatt saját nevemen

kárpitos-műhelyt nyitok,

ahol a legmodernebb és legizlésebb kivitelben készítek mindennemű kárpitosmunkát u. m. új és öreg fel dolgozást. Kérem az igen tisztelt vevőim és jói merőseim további szives párfogását.

Tisztelettel

Ugyanott tanuló felvételek Legmodernebb függönyöztetést is vállalok 11168

KLEMM BÉLA, kárpitos és díztő, Novisad

HUMANIK

ESTI ÖLTÖZETHEZ ÉS TÁNCHOZ

Subotica: Aleksandrova ul.
Sombor: Aleksandrova ul. 6
Novisad: Dušan Nastić, Kralja Petra 6

Jól bevezetett fűszer-, festék- és rövidáru-nagykereskedés Bácska központjában fekvő helyen, lehetőleg azonnali belépésre

társat keres

Érdeklődőknek a szerkesztőség A. Z. jelige alatt bővebb felvilágosítással szolgál 11161

Modern autógarázs
Speciális javítóműhely
Altalános gépjavítóműhely
Continental-gumi gyári lerakata

Külön osztály gumi vulkán alására
KOSTA BÜRGER Vel. Bečkerek
Pupinova (Árpád) ul. 15. 600 Telefon 156

Legolcsóbban szerezhet be vaggontételekben burgonyát, káposztát, vereshagymát, fokhagymát, diót, aszaltszilvát, szilva-izt és olasz konzervet
Lederer Elemér cégnél
Subotica, Manoj ovičeva ul. 7. — Telefon: 6-28
Sürgőnycim: „Konzerv” Subotica

K u t f u r á s t
valamint eliszaposodott kutak tisztítását olvállja vidéken is
Lonárt Lajos
Kutfuró
Subotica, Stro smajero va u lica 20. (Huspiac)

N Ő I K A L A P O K
minden színben és minőségben már 60 dinártól kezdve minden árban kaphatók
Helduska Mariska - Subotica

Vel.-Kikinda város
szőlőtelepén készült
szőlőoltványok
és magas törzsű rózsák kaphatók
Dr. Seehorsch Ferenc
város szőlőkezelő Vel.-Kikinda.

Molnár István Subotica, Sudarevičeva ul. 23. sz.

Porotva-, mű- és horonykés ő ültete és acélara-raktára

Szőlőoltványok
amerikai anyra oltott, elismert legjobb minőségű és gyökérzette, gyökeres és lina vadvaszáró: minden fajban, valamint nemeseit 2-3 éves gyümölcs- és rózsafák megrendelhető.
Sévár László 10342
mintaszőlő és szőlőoltvány telepéről
Petrova-adin (Majur), Postafiók 17
Lerakat Bačeva u lica
Arányzó c kivanat a ingyen!

Szabóüzlet áthelyezés

Értesítem igen tisztelt novis di és környékbeli vevőimet, hogy a Zrinjskog Petra ul. 8. sz. alatt (Elt-kávéház mellett) lévő idiglenes helyiségből szabóüzletemet **Kralja Aleksandra 2. sz. alá** helyeztem át.

Üzletemet megnagyobbítottam és eszt is prima a gol áruval szerel em fel, miért i a tisztelt uri közösségnek jóindulattal ajánlom magamat és előre is ki tositom, hogy a le-modernebb és legprecizebb munkával, szolid árral, mellett fog m ki zo gani.

A tisztelt uri közönségnek további szives pártfogását kérve, maradjok tisztelttel

HÖLZL SIMON
angol uriszabó

a Lon'oi Szabászati A adánia I. oszt. oklevelével kitünt tv.

Elsőrendű szabóság!

Elsőrendű szabóság!

Rastädter kina vasbora

a legjobb orvosság vörshagymás, sánadtág, má-lária és óvágytalanság ellen.

Fényes eredmények Sok köszönő irat Kapható gy gy zertárakban és a készítőnél

Rastädter gy gyszerész, Vršac
Névre ug eljen! Az Egészségügyi Miniszt. által el is tette yezve.

Butorok

méyen e zülött áron
ERDELYI ANFAL
akásbe rendezési vállata
Subotica, Sudarevič u lica 4.
(Klein Géza mellett)

Komlószáritó berendezések

Legujabb rendszer :: Sziták horganyzott vassodronyból
Teljes fűtőanyag megtakarítás

Mindenütt a legnagyobb sikerrel alkalmazzák

Torda, 1927. augusztus 30.
Tek. Braća Goldner cégnek
Subotica

Az Önöknél megrendelt komlószáritóberendezést a kikötött pontos időre megkaptuk.

Nem mulaszthatjuk el annak igazolását, hogy a száritóberendezés üzembehelyezése után a legteljesebb megelégedésünket ki ne fejezzük, mert azzal minden tekintetben meg vagyunk elégedve.

A jövő id nyben ki á ás van arra, hogy több komló ermelő fog ilyen komlószáritóberendezést venni és bizton számíthatnak rá, hogy ajánlatunkra ezek csakis Önöknél fogják szükségletüket fedezni.

Az irányunkban tanusító t jóindulatukat ismételtén köszönjük és maradunk kiváló tisztelettel

Dávid Károly s. k.
Szekeres Antal s. k.
Körmöczy Antal s. k.
Mészáros Ferenc s. k.
Dudner Tibor s. k.

DOHANY ZOLTÁN
f. kereskedő
SUBOTICA
Subotica 1927. szeptember 16.
Telefon 3-65.

Tek. Goldner Braća uraknak
Subotica

Önök által gyártott komlós áritót a telepemen felszerelve rendben átvettem.

Most, hogy a komlótermésem az Önök által szállított komlószáritón sokkal jobban és szobban van száritva, mint az eddigi száritóimon, pontos és szolid kiszolgálásukért fő adják őszinte, hálás köszönetem.

Biztosítom Önöket, hogy gyártmányait mindenütt jóhiszeműleg ajánlani fő om és vagyok

teljes tisztelettel
Dohány Zoltán s. k.

HERCZOG LÁSZLÓ
épület-, tüzfűtő- és szénke es edő
Subotica
Somborski put

Tek. Braća Goldner uraknak
Subotica

Vin szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy az Önök által gyártott és szállított komló száritóval a legteljesebb mértékben meg vagyok elégedve.

Bátran merem állítani, hogy ezideig a nekem szállított komlószáritóknál az Önök gyártmánya jóval precízebb és gyorsabban szárit, miért is Önöket bárkinek készségeggel fogom ajánlani.

Maradok teljes tisztelettel
Herczog László s. k.

BERNAT GLIED
építő f. kereskedő, mész-, cement- és téglagyára
Subotica, Trumličeva 20

Subotica, 1927 nov. 8
Tek. Braća Goldner cégnek
Subotica

Tisztelettel értesítem, hogy a nekem szállított 2 db. komlós áritóberendezést átvettem.

Ezen berendezéseket kipróbáltam és mint egyike a legréjbb komlótermelőknék, kijelentem, hogy azok berendezésével és teljesítő képességével a legnagyobb mértékben meg vagyok elégedve.

Ennek folytán komlótermelő ismerőseimnek ő zintén ajánlhatom.

Teljes tisztelettel
Glied Bernát s. k.

Kérjen ismertetést és költséggvetést

BRAĆA GOLDNER jégszekrénygyára Subotica, Jugoviča ul. 20

Gesztenye
 vízonteladásra állandóan
 a legolcsóbban kapható
Czeizler Károly
 Subotica, Jelašičeva ul.

**KERESKEDELMI
 ÉS IPARBANK
 SUBOTICA**
 A VASÚTI PÁRKAL
 SZEMBEN
ZÁLOGKÖLCSÖN
**MINDEN
 ÉRTÉKKEL BIRÓ
 TÁRGYRA**

KÖSZÉNBRIKETTET
 szállít bármely bács-
 kal, bánáti és szerémi
 állomásra a legjutá-
 nyosabb áron
**Rudarsko Trgo-
 vačko Društvo,**
Ruma
 10494 Telefon 21

Téli pihenőre
 helyezett virágot csupán ha
 szükséges és csak tiszta langyos
 vízzel öntözze.
A KANIPOS
 növényápolás öntözést tavasz-
 szal kezdjük újra. Gyógyszer-
 táruk, drogériák virág- és nagy-
 kereskedések árúsítják.
**Csomagja 12.50 és
 42.- dinár.**
Schumacher Zoltán
 gyógyszerész és vegyészeti
 labor. Crvenka, S H S.
 11049

Fával égetett elsőrendű
 fehér darabos **mész,**
 szavatolt kő-
 mentes építő-
 beőczeni portland
cement,
 száraz pormentes
 bükfa-szén, pécsi
 kovács-szén 8275
Révai Adolf
 Subotica
 Sokolska 2 Tele on 551

Cseréj-kályhák,
 kandallók, samottgla-
 por és generát r-om-
 tégla minden méretben
 a le olcsóbban
 beszerezhető
TAKACS MIHÁLY
 Palitčeva ulica 2 (Edénypiac)

Vizesuborka
 éssavanyító t paprika
 kapható a KEMÉNY-féle
 ecetgyárban. Telefon 643.
 Vojnovičeva ul. 5.

INGYEN!!

Örömmel tudatjuk az olvasóközönséggel, hogy
**DUMÁS LEGSZEBB
 REGÉNYEI**

cimű könyvsorozatunk (24 kötetben mintegy 4000 oldalon)

első kötetei
már megjelentek!

Hogy a hálhatatlan regényíró legszebb műveinek képes kiadását azok is megszerezhessék, akik eddig a jelentkezést elmulasztották, a sorozat egy részét **ingyen** osztjuk szét azok között, akik az alábbi szelvényt legkésőbb 10 napon belül hozzánk juttatják és csupán hirdetési, kezelési és csomagolási, valamint külföldi szállítást költségeink fedezésére számítunk fel kötetenként **54** fillért (5 dinár 40 parát).

A sorozat a következő műveket tartalmazza:

Gróf Monte Kriszto	Király a vérpadon	A varázsló
A világ ura	Dubarry	A párisi mohikánok
A holt kéz	A királyné lovagja	A végzet utjai
A három testőr	Szerelem a vérpadig	Salvator

OTTHON KÖNYVKIADÓ, BUDAPEST, IV., Harisköz 6.

Ne küldjön be előre se pénzt, se bélyeget!

SZELVÉNY (Bácsmegeyi Napló) **OTTHON KÖNYVKIADÓ, BUDAPEST** IV., Harisköz 6.

Itt levágandó!

Név: Foglalkozás:

Helység: Utca:

(érthető és tiszta írást kérünk)

E szelvényt Din. 0.50 bélyeggel ellátott nyitott borítékban tessék címünkre beküldeni.

Veszek antiquar
 szépirodalmi könyveket
 és hangjegyeket kifogás-
 talan állapotban, esetleg
 egész könyvtárakat is.
Boschan Jakob
 Subotica, Jugovičeva ul. 4

Vigyázzon
 arra, hogy ruhált szakember
 készítse el.
Tegyen próbarendelést
Huszár Vilmos
 divatszabónál, aki a vállalt mun-
 kákért teljes garanciát vállal.
 Subotica, Poštanska ul. 4
 10599

**Kézmtáru
 üzletemet**
 előnyömdával kibővitve
 Csirkepiacról Zrinjski tr.
 9. szám alá (Maczkó-traffic
 mellé) helyeztem át.
Franjo Romić

Biliard-golyók
 dákok, mandiner gumik, sak-
 kok és domnók, továbbá szil-
 varszípkák, pipák és pip szá-
 rak, a legolcsóbbtól a legfino-
 mabb kivitelig. Eladás nagyban
 és kicsinyben.
Özv. Gerber Jakabné
 specialis szaküzlete és mű-
 helye. Subotica, Sudarevičeva
 ulica 32. (saját ház)

**26
 dinár**
 100 kg. fűrészgárl
 hulladék
tüzifa
 házhoz szállítva
 Ugyanez vagon-
 tételben Din. 1750
 I-a bük aprítva Din. 37.-
 I-a kemény vegyes . 33.-
 I-a poroszszalonszén . 80.-
 I-a osztrai koksz . 85.-
 házhoz szállítva
 100 kg.-ként
Vujkovic J. és Társa

K. Kudlik, Subotica

**Angol acél tambura-
 húrok „Tigris“ véd-
 jeggyel valódi.**
 Eladás nagyban és ki-
 csinyben 10692

Angol és francia **cipőket**
 mérték után a legmodernebb
 kivitelben készít

Mezel András
 cipésmester
 Subotica, Városi székház

„REKORD“ fotoszalón
 (Nemzetivel szemben) mű-
 vészies nagytársa elsőren-
 dűek. Menyasszonyi felvé-
 telek után egy ingyen nagy-
 tást készít. 10141

AUTÓ- ÉS KOCSIFÉNYEZÉS
 tapetirozás-nál előforduló
 összes munkákat elvéglija
Szkala Mihály
 Ostobodjene (Senčanski) put 23
 Egy fedeles hintó eladó

Hangszeripartelep
 Ajánlja
hegedűit
 harmonikáit 10534
 tamburáit
 legolcsóbb árban
Š. MACHNITZ, SUBOTICA
 (Reichl palota mellett)

Mák . . . Din. 11.50
Szilvaiz (Stefano-
 vics-féle) „ 7.-
 csak nagyban
Sugar Manónál
 Subotica — Telefon 47

Vukovic Gerő uri divatáruháza

Pullowerek, fehérenemű, divatnyakkendők
 és sálak a legfinomabb és legizlésebb
 kivitelben. P. & C. Habig-kalapok és L. B. O.
 női- és férfiharisnyák egyedüli lerakat

KORZO MOZI

Csütörtöktől vasárnapig
közönségre prolongálva a
Mohikánok réme
Indián film a vadnyugatról.
Ezenkívül a szezon első
HARRY PIEL
a rakolójá
Romanovok kincse
Irta, rendezte és a kettős fő-
szerepét játssza
HARRY PIEL
Előadások kezdete naponta mindkét moziban 4, 6 és fél 9 órakor

LIFKA-MOZI

Csütörtöktől vasárnapig
Hiánytalan új kópia
BEN-HUR
4 millió dolláros film. Főszereplő:
RAMON NOVARRO
Eredeti zenével! Kibővített
zenekarral!
Jövőhéten
Douglas Fairbank's ezidei egyet-
len világhírnéje technicolor szí-
nekben
„FEKETE KALÓZ”

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címszó
kötészetben számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár.
Csak felhívásokat jelölés levélkelet továbbítás
Kérdéseküldözésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

SÉRVBEN
szervenőknek
FIRMUS patent sérvkötő a legújabb találmány,
a legnagyobb sérvnél is biztos védelem!
Haskötők, gumifűzők, gumiharisnya,
egyenestartók, minden orvosi
gumiáru, kötszerek, műszerek,
mindenféle betegápolási cikkek
a legjobb minőségben a legolcsóbb áron kaphatók
DEUTSCH IZIDOR
orvosi műszerésznél
Telefonszám 216 **Subotica** Alapított 1897

SLAVEKS-PAKRÁCI

BÜKKHASÁB
TESLIĆI GŐZFÜRESZ
TESLIĆI RETORTA
FASZÉN
LUDWIG HUBERT I SIN
NOVISAD
9640 POSTAFIÓK 25.

Főmolnárt keresek, a vám-
és kereskedelmi örülésben
hosszabb gyakorlattal és
teljes jártassággal bíró szak-
embert, 2 vagonos henger-
malomba december 15-iki
belépésre. Ajánlatok fizeté-
si igények, eddigi működés
és az életkor megjelölésé-
vel Tell János malomtulaj-
donos címére Bašajid, Bá-
nát címre küldendők. 11256

HÁZASSÁG

Melegsivő urak ismeretsé-
gét keresem házasság céljá-
ból. Határmenti faluban la-
kunk, szüleimnek 20 éves
egyetlen leánya vagyok.
Hozományom 500 hold
földbirtok gazdasági felsze-
reléssel és az ideai termés.
Nem vagyonos, de intelli-
gens urak teljes című leve-
lét »Keresztény« jellegé-
vel a kiadó továbbít. 11024

Házmester, gyermektelen
felvétetik. Aleksandrova ul.
11. 11258

Szakácsnő, legelső rangu
azonnali belépésre kereste-
tik. Csak olyanok jelentkez-
zenek, akik a főzésben és
sütésben nagy jártassággal
bírnak és több évi bizonyít-
ványokkal rendelkeznek
Ajánlatokat levélileg az élet-
kor megjelölésével a követ-
kező címre kérek: Hermann
Lang, Jelisava Mlin, Beli-
Manastir (Baranya.) 11254

Házasságot legjobb csalá-
doknál diszkrétan elintézek.
Szülők, hölgyek, urak meg-
bizását elfogadja »Doktor-
né« Subotica, Pašičeva 3. I.
11279

**Volt vendéglős és szálló-
dás,** kinek a felesége per-
fekt szakácsnő, keres üz-
letvezetői raktárnoki, vagy
portási állást. Családtalan
s a felesége a főzést, kony-
havezetést vállalja. Cim a
kiadóhivatalban. 11185

Házasságot urikörökben ugy-
bel-, mint külállamokból
is létrehozok a legnagyobb
diszkréciával. Marie Fe-
jes, Vel.-Kikinda, Cara La-
zara ulica br. 1625. 6645

Jólmenő üzlethez 20-30000
dinárral társulnék. Cim a
kiadóban. 11190

FOGLALKOZÁS

Fogtechnikus azonnali belé-
pésre ajánlkozik. Leveleket
»Vidékre is elmegy« a ki-
adóba. 11268

Őn állást keres? Tanuljon
ki sofförnek. Folytatólagos
előadás szerb, német, ma-
gyar nyelven. Belépés bár-
mikor. Eredményért garan-
tálunk. Sofföriskola (keresk-
és ipari miniszteri eng.) No-
visad, Kralja Aleksandra 7.
az udvarban.

Elhelyező irodámba keresek
és ajánlok szállodai, kávé-
házi, háztartási személyze-
tet. Azonnali elhelyezést kér-
fiatal, szolid házvezetőnő,
Főpincér, csapos. Keresünk
kaszinót, pincérlányt stb.
Lang Agentur, Pašičeva 3. I.
11279

Két elsőrendű tűzölányt ke-
resek azonnali belépésre ci-
pőfelsőréssz és borkereske-
débe. Állandó alkalmazás,
jó fizetés. Milan Nikolić
felsőrésszkészítő, Beograd,
Kosovska ul. 3. 11034

Selbstständiger deutsch-
serbischer Korrespondent
perfekter Daktylograf sucht
per sofort Posten Unter
»Gabonás« an Schmolka
Novisad. 11232

Suche intelligentes Fräu-
lein zu meinen 10, 7 und
4-jährigen Buben, perfekt
in Erziehung und Pflege.
Anträge mit Bild und
Zeugnisabschriften an Dr.
Emanuel Mannheim, Bačka
Topola. 11216

Agilis üzletvezetőt keres
belföldi biztosító intézet
első Bánát részére. Aján-
latok »Állandó« jelige alatt
Schmolka hirdetőirodába,
Novisad, küldendők. 11233

Intelligens, szakképzett ma-
szároznót állandó foglalko-
zásra keresek. Cim a ki-
adóhivatalban. 11220

Gyermek-kertész vagy
nevelőnő kerestetik két
gyermek mellé pusztára.
Birkás Istvánné Szubotica,
Zrinjski trg 18. 11230

Intelligens asszony, 45
éves, házvezetőnői vagy
egyéb állást vállalna. Jól
főz, uri és polgári háztar-
tásban jártas. Beszél néme-
tül is, igényei szerények.
Cim a kiadóhivatalban
10841

Borbélysegédet, jó munkást
azonnal felveszek. Vastag
Máté borbély Senta. 11245

VÉTEL-ELADÁS

Kereskedelmi érettségizett
leány, magyar és szerb
nyelvismerettel irodai alkalm-
ozást keres. Megkeresése-
ket a kiadóhivatalba —
»Szorgalmas« jeligére kér.
11260

Somborban eladó 5 szobás
uriház kerttel 100.000 din-
ért kedvező fizetési feltétel-
tel. Beköltözhető dec. 1-én.
Sombor, »Urania« Conop-
ljanska ul. 16. 11197

Megbízható, egészséges nő
szoptatós dadának ajánlko-
zik. Bővebbet Szende Osz-
kár, Segedinski vinograd
165. 11211

Házat, lehetőleg üzlethelyi-
séggel a beltéren vagy an-
nak közelében megvételre
keresek. Cim a kiadóban
11243

A-E-G MOZIGÉPEK

összes mozcikketek és
FILMEKET
legjobb minőségben szállít vezér-
képviselőt:
Orient-Film D B
Subotica

Raktáron lévő

filc- és bársonykalapjaim
rendkívül olcsó áron árusítom
Kalapszalón POGANY
Trg Fra Ješe 15. 7691

Fűszer- és csemegeüzletét

Kovács és Gelányi
üzletében Rudics-kitérő. Tel. 8-45 **szerezze be**
Olcsó árak! Pontos kiszolgálás! Legkisebb tételt
2538 **is házhoz szállítunk!**

Részletfizetésre
adunk mindenfajta szö-
vetet és vászonárukat
Manufakturo skladšte
Kézműárkereskedés
Subotica, Pašičeva (Gőzfürdő) ul. 7

Beltér mellett, tizenöt szobás
erős ház, szép udvarral,
családi okokból, olcsón el-
adó. Megvételre keresek
négy szobás beltéri szép há-
zakat. Kiadók: butorozott
szobák, üzletek, irodák
Lang Agentur, Pašičeva 3. I.
11279

Gőz és motoros cséplőgar-
niturák, magányos cséplők
locomobilok, kisebb-na-
gyobb motorok, motoros
morzsolók, darálók jutányo-
san eladók. — Kulfutásokat
vizezetéki felszerelésekkel
vállal: Vadócz Károly, Bač-
ka Topola. 8744

Használt zongora olcsón el-
adó, esetleg bérbeadó. —
Frankopanska ul. 17. 11226

Káposztát, burgonyát va-
gontételekben is legolcsóbb-
ban szállít Vladimir Jakov
Stapar. 10402

Gyümölcsfákat őszi üle-
tésre szállít Gallé Viktor
városi kertész Senta (Bač-
ka.) 11247

Széna 50 kg-tól, vagontéte-
lekben is kapható. Horváth
József, Subotica, Trenko-
va ul. 8. 11097

Keményfa háló és ebédlő,
féregmentes, modern 7000
dinárért eladó. Cim a ki-
adóban. 11277

Családi ház Paje Kujun-
džićeva (Wesselőnyi) 87. sz.
alatt eladó. 11222

Üzlethelyiség, mellékhelyi-
ségekkel főtéren örökáron
eladó. Bővebbet Faragó mé-
szárosnál, halpiac. 11262

Vashordók kisebb és na-
gyobbak, jó karban eladók.
Ruff cukorkagyár, Szubo-
tica. 11218

Jómeneteli éjjeli üzlet ház-
zal együtt, más vállalkozás
miatt kedvező feltételek
mellett eladó. Cim Radio
Subotica, postafiók 48. 11250

8 HP fogaskerekes Robei-
kázán, hozzávaló Grepel-
cséplő teljes felszereléssel
eladó, esetleg elcserélném
4-es garnitúráért. Ugyanott
10.12 HP szívógázmotor egy
pár kövel, komplett eladó.
Dukai Lukács gépész, St.-
Kanjiza. 11131

**Ebédlő- és konyhaberende-
zés,** lusztér és spájz stela-
zás, amely üzletheben is megfe-
lel, eladó. Megtekinthető
délután 3-5-ig Kralja Pe-
tra park 10. I. em. jobbra.
11221

CENTRALNA BANKA
ZÁLOGINTÉZETE
Subotica, Aleksandrova 4
Nvitva 8-12. 3-5-ig 7052

VÁROSI MOZI
Szerdán
Amit az asszonyok kívánnak
Olaszország legfestőbb tájain készült film.
Főszerepben:
Lucy Dornal és Leopold Laebour
Mayer kalandos utazása
Komédia

Jó birtokok, 112, 108, 68
és 55 holdasak, Becskerek
környékén. épületekkel,
esetleg felszereléssel, hol-
danként 7000 dinárért el-
adók. Bodor Lajos közveti-
tő V.-Becskerek, Begejski
red 8. 11115

SIPOS FIAI
MÜBUTOR-
és épületasztalos-üzem
ZENTAI UT 3
Állandó nagy stil- és
kommerz butor-
raktárral
Részletfizetés! Kedvezmény

Hálószobabutor, keményfá-
ból, eladó. Megtekinthető
délután 3-4 között, Bro-
zova ulica 3. 11224

Lakás 2-3 szobás kiadó.
Wilsonova ulica 28. 11246

Keresek megvételre 6-os
eredeti MÁV vagy Hofherr-
Schrantz magánjáró csép-
lőgarnitúrát. Zrinjski Ste-
fan, Moravci, posta Mart-
janci, Prekmurje. 11057

Butorozott szoba két nő
vagy házaspár részére ki-
adó. VIII. Jagodinska ul.
17. 11225

Relief festékek és hozzá-
való porok kaphatók Ga-
ramszegehly Dezsőnél, Novi-
vrbas. 11066

Uccai különbejáratu buto-
rozott szoba kiadó, esetleg
kosztál 2 ur részére. Cim
a kiadóban. 11278

Traktort, használtat, üzem-
képes állapotban, bármi-
lyen gyártmányut kere-
sek megvételre. Röhrich
Heinrich, Novi Vrbas,
Göthe ucca 217. 11201

Pero Dulić névre szóló
fegyvertartási engedély, va-
dászjeggyel együtt Canta-
viren elveszett. Kéretik a
megtalálót, azt a rendőrsé-
gen leadni sziveskedjék.
11181

Gyári áron alul vásárol,
ha ruháját Földes Samu
ruhaárházában. Gyü-
mölcs piac vásárolja. Férfi
öltöny 500, Raglan 700,
bőr kabát 850, gummikö-
peny 225, gyermekruhák
225, fiu vagy leánykö-
peny 350. Női divatkabát
575 dinár. Vidékre után-
vétellel, meg nem felelés
esetén kicserélem, vagy
a pénzt visszaadom. Tes-
sék meggyőződni, ügyvel-
jen a cégre! 8424

Jólmenő nagy vendéglő,
illetőleg kávéház, a kert-
ben kuglizóval, külön kert-
helyiséggel, minden hozzá-
való mellékkeliséggel —
Szlavónia egyik legforgal-
masabb mezővárosában,
Amerikába való kivándor-
lás miatt több évre bérbe-
adó annak, aki a berende-
zést megváltja. Cim a ki-
adóban »Slavonija« jelige
alatt. 11203

Olcsón eladó: Egy négyes
Wertheim kassza, arany-
órák, láncok, ezüstbot és
óra, aranygyűrűk, briliáns
és gyémántgyűrűk, aranyt-
mérők, családi Singer var-
rógép, horvát és szerb írő-
gépek. VI., Trumbićeva ul.
11. (Csirkepiac) Kis. 9459

Lakást, több szobából állót
keres azonnalra dr. Ska-
ljer, I., Poštanska ulica 9/I.

Hulladékolt és rezet vesz
Szabó szerelő. Subotica
Zmaj Jovin trg, Minerva pa-
lota mellett. 10178

Cipőfelsőrésszkészítőnek
vagy szabónak üzlethelyi-
ségem földszinti részét ki-
adnám. Özv. Grün Márkné
cipész, Ciril Metod trg

**Háztartási és konyhafelsze-
relési cikkek** legolcsóbban
beszerezhetők: Edények,
sziták, kosaráruk, alpaca
evőeszközök, kefeáruk, láb-
törölők nagy választékban
Ehrenfreund Géza üzleté-
ben, Subotica, Rudić ul. 1.
(Gyümölcs-piac). 9256

Ültessen ősszel gyümölcs-
fát! Kérjen árjegyzéket és
rendelje meg szükségletét
Bednárz-féle faiskolában,
Stara-Kanjiza. Bačka.

KÜLÖNFÉLE

Garay-salon (Aleksandrova
ul. 11. Dominus-ház) érte-
síti a hölgyközönséget hogy
modell, ruha- és kabátfazon
árait leszállította. 11281

»Lukutate« fiatalítás. A
Lukutate, ez a korszakal-
kító fiatalítószert, egy in-
dian bogó, amelynek ered-
ménye Európában a legna-
gyobb sikert ért el. most
már itt nálunk is kapható
A Lukutate eddigi szószólói
ezt a gyümölcsöt, mint a
legtermészetesebb fiatalító-
szert ajánlják fűnek, nő-
nek egyaránt, mint olyan
gyümölcsöt, amelyet maga
a természet nyújt nekünk
és amely megszabadítja a
szervezetet a benne rejlő
mérgektől, a máj, epe és
vese működését elősegíti, a
belső kiválasztást végző
mirigyeket megfiatalítja és
az ideg- és szív működést
erősíti. A Lukutate egy
fiatalító hatású tápszer.
Lukutate - zselé - gyümölcs.
Lukutate-leveskocka; Luku-
tate-velő 60 dináros áron
kapható minden gyógyszer-
tárban és drogériában. Vaj-
dasági főlerakat: Henri H.
Numann, Zagreb, Boškovi-
ćeva 42. 10747

Csinosan butorozott szoba,
egy vagy két személyi ré-
szére kiadó. Jelacićeva ul.
8. I. emelet. 11284

Kiadó lakás. Nagyon szép,
keltő szoba, nagy előszoba,
minden mellékkeliséggel,
azonnal átvehető. Még két-
két szobás lakás azonnalra
kapható. Bővebbet Grünwald
Lipót. 11280